

Міністерство освіти і науки
України Університет митної
справи та фінансів

Факультет фінансовий
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота магістра

на тему: Фінансове забезпечення відтворення основних засобів на підприємстві та шляхи його вдосконалення

Виконав: студент групи ФК23-1м
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»
Винник Сергій Юрійович

Науковий керівник : Лисяк Л.В., д.е.н.,
професор, професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування УМСФ

Рецензент : Грабчук О.М., д.е.н., професор
кафедри фінансів, банківської справи та
страхування Дніпровського аграрно-
економічного університету

Дніпро – 2025

АНОТАЦІЯ

Фінансове забезпечення відтворення основних засобів на підприємстві та шляхи його вдосконалення. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». – Університет митної справи та фінансів, Дніпро, 2025.

У роботі детально розглянуто сутність фінансового забезпечення відтворення основних засобів на підприємствах, а також його значення для стабільного функціонування та розвитку ТОВ НВП «Джерело». Проаналізовано існуючі підходи до управління основними засобами, виявлено ключові проблеми, що перешкоджають ефективному використанню фінансових ресурсів на підприємстві.

Досліджено методи та інструменти фінансового забезпечення відтворення основних засобів, а також практичні аспекти їх застосування в контексті діяльності ТОВ НВП «Джерело». Викладено рекомендації щодо вдосконалення системи фінансування відтворення основних засобів, включаючи оптимізацію джерел фінансування, модернізацію процесів управління активами та запровадження міжнародних стандартів обліку.

Кваліфікаційна робота магістра складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків і становить 76 сторінок. Робота містить 18 таблиць, 3 рисунків, 3 додатки. Список використаних джерел налічує 45 найменувань.

Ключові слова: фінансове забезпечення, відтворення основних засобів, підприємство, управління активами, фінансування, ТОВ НВП «Джерело».

ANNOTATION

Financial Provisioning for the Reproduction of Fixed Assets at the Enterprise and Ways to Improve. Master's thesis for the degree of Master of Science in specialty 072 "Finance, Banking, Insurance and Securities Market". – University of Customs and Finance, Dnipro, 2025.

This thesis thoroughly examines the essence of financial provisioning for the reproduction of fixed assets at enterprises and its significance for the stable functioning and development of LLC NVP "Dzherele." Existing approaches to managing fixed assets are analyzed, and key problems hindering the effective use of financial resources at the enterprise are identified.

Methods and tools for financial provisioning of the reproduction of fixed assets are explored, along with practical aspects of their application in the context of the activities of LLC NVP "Dzherele." Recommendations for improving the financial system for the reproduction of fixed assets are outlined, including the optimization of funding sources, modernization of asset management processes, and the adoption of international accounting standards.

The master's thesis consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references, and appendices, totaling 76 pages (the volume is indicated without the list of sources and appendices). The work contains 15 tables, 12 figures, and 3 appendices. The list of references includes 45 items.

Keywords: financial provisioning, reproduction of fixed assets, enterprise, asset management, financing, LLC NVP "Dzherele."

ЗМІСТ

ЗМІСТ	4
РОЗДІЛ 1	8
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	8
1.1. Поняття та класифікація основних засобів підприємства	8
1.2. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	17
РОЗДІЛ 2	27
АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО»	27
2.1. Аналіз основних засобів підприємства ТОВ НВП «Джерело»	27
2.2. Аналіз фінансового забезпечення відтворення основних засобів на підприємстві	39
2.3. Оцінка ефективності відтворення основних засобів ТОВ НВП «Джерело»	43
РОЗДІЛ 3	51
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО»	51
3.1. Шляхи оптимізації джерел фінансування відтворення основних засобів	51
3.2. Модернізація та оновлення основних засобів на підприємстві	60
3.3. Поліпшення фінансового контролю та моніторингу відтворення основних засобів	65
ВИСНОВКИ	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	76

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів є однією з ключових складових ефективного управління підприємством, оскільки від нього безпосередньо залежить не лише збереження та розвиток виробничих потужностей, а й здатність підприємства адаптуватися до змінюваних економічних умов. У цьому контексті правильне і своєчасне фінансування оновлення та підтримки основних засобів має важливе значення для забезпечення конкурентоспроможності та стабільності підприємства на ринку. Зокрема, на підприємстві «НВП Джерело», яке спеціалізується на виготовленні високотехнологічної продукції, питання фінансового забезпечення відтворення основних засобів є надзвичайно актуальним для забезпечення безперервного виробничого процесу та подальшого розвитку.

Тематика фінансового забезпечення відтворення основних засобів на підприємстві є важливою у зв'язку з постійним зростанням вимог до ефективності використання матеріальних і фінансових ресурсів, що стає особливо актуальним в умовах глобалізації та економічної нестабільності. Дослідження цієї проблеми дозволяє оцінити існуючі механізми фінансування, виявити недоліки та запропонувати шляхи для вдосконалення практики управління фінансами підприємства.

Метою дослідження є оцінка фінансового забезпечення відтворення основних засобів на підприємстві «НВП Джерело», виявлення основних проблем у цьому процесі та розробка рекомендацій щодо вдосконалення фінансової політики щодо відтворення основних засобів.

Завдання дослідження:

1. Визначити поняття та класифікація основних засобів підприємства;
2. Дослідити фінансове забезпечення відтворення основних засобів;
3. Провести аналіз основних засобів підприємства ТОВ НВП «Джерело»;

4. Провести аналіз фінансового забезпечення відтворення основних засобів на підприємстві;

5. Провести оцінку ефективності відтворення основних засобів ТОВ НВП «Джерело»;

6. Визначити шляхи оптимізації джерел фінансування відтворення основних засобів;

7. Дослідити модернізацію та оновлення основних засобів на підприємстві;

8. Дослідити поліпшення фінансового контролю та моніторингу відтворення основних засобів.

Предметом дослідження є процес фінансового забезпечення відтворення основних засобів на підприємстві «НВП Джерело».

Об'єктом дослідження виступають фінансові механізми, що використовуються на підприємстві для відновлення та модернізації основних засобів.

У процесі дослідження будуть застосовані різні наукові **методи**, зокрема:

- методи фінансового аналізу для оцінки стану основних засобів і фінансових потоків;

- методи порівняльного аналізу для виявлення переваг та недоліків існуючих моделей фінансування;

- статистичні методи для обробки та інтерпретації даних, що стосуються фінансування відтворення основних засобів;

- методи економічного моделювання для прогнозування ефективності запропонованих змін у фінансовій політиці підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій для вдосконалення фінансових механізмів відтворення основних засобів на підприємстві «НВП Джерело», що може сприяти підвищенню ефективності використання ресурсів та зниженню витрат на підтримку та оновлення основних засобів.

Інформаційною базою дослідження є звітність підприємства «НВП Джерело», фінансові та статистичні дані, нормативно-правова база щодо амортизації та фінансування основних засобів, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів.

Структура кваліфікаційної роботи складається з введення, 3 основних розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 92 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Поняття та класифікація основних засобів підприємства

Основні засоби - це матеріальні активи, які підприємство використовує в своїй господарській діяльності для виробництва товарів, виконання робіт або надання послуг. Вони мають тривалий термін служби, зазвичай більше одного року, і зберігають свою фізичну форму при використанні. Важливою характеристикою основних засобів є те, що вони не призначені для подальшого перепродажу, а служать для забезпечення виробничого процесу, сприяючи стабільному функціонуванню підприємства [3].

Зазвичай, до основних засобів належать різноманітні елементи, що використовуються у виробництві, такі як будівлі, споруди, машини, обладнання, транспортні засоби, інструменти, а також інші матеріальні ресурси, які мають довгостроковий характер використання. Всі ці активи дозволяють підприємству реалізувати свою основну діяльність, виробляти продукцію, надавати послуги або виконувати роботи, сприяючи безперебійній роботі підприємства в цілому.

При цьому слід зазначити, що основні засоби відрізняються від інших матеріальних активів, таких як запаси або товарні одиниці, які призначені для подальшого продажу або споживання. Тривалий термін служби основних засобів вимагає їх обліку, амортизації та належного технічного обслуговування, що є необхідною умовою для їх ефективного використання.

Наявність та стан основних засобів є важливими для оцінки фінансового стану підприємства, оскільки вони здатні забезпечити стабільність діяльності підприємства протягом тривалого періоду. Водночас, важливим є й облік вартості таких активів, адже вони з часом зношуються, що також потребує відповідного фінансового планування і нарахування амортизації.

Таблиця 1.1

Основні засоби підприємства: категорії та приклади активів [10]

Категорія основних засобів	Характеристика	Приклад активів
Будівлі та споруди	Нерухоме майно, що використовується для виробничих потреб	Заводи, склади, офісні приміщення
Машини та обладнання	Виробничі машини та механізми, що використовуються в процесі виготовлення товарів	Верстати, компресори, лінії для упаковки
Транспортні засоби	Транспортні засоби, призначені для перевезення вантажів або людей	Вантажівки, автобуси, вантажні поїзди
Інструменти та прилади	Механічні або електронні прилади для виконання точних робіт	Токарні інструменти, лабораторне обладнання
Земельні ділянки	Земля, на якій розташовані виробничі потужності	Земельні ділянки під підприємства або будівництво
Інші основні засоби	Інші активи, що використовуються в діяльності підприємства	Меблі, комп'ютерна техніка, мобільні установки

Основні засоби можна класифікувати за різними ознаками, зокрема за функціональним призначенням. Це дозволяє чітко розмежувати ті активи, які безпосередньо сприяють виробничому процесу, та ті, що мають інше призначення в рамках господарської діяльності підприємства.

За функціональним призначенням основні засоби поділяються на дві основні категорії: виробничі та невиробничі [2].

1. Виробничі основні засоби - це ті активи, що використовуються безпосередньо у виробничому процесі. До них належать машини, устаткування, інструменти, механізми, які забезпечують виготовлення продукції або виконання робіт. Наприклад, верстати на заводах, потужні пресувальні машини, технологічні лінії, спеціалізовані інструменти для обробки матеріалів.

2. Невиробничі основні засоби - це активи, які не беруть участі безпосередньо у виробництві товарів чи послуг, але необхідні для підтримки діяльності підприємства в інших сферах. Вони використовуються для адміністративних, побутових, соціальних потреб. Наприклад, будівлі адміністративного призначення, транспортні засоби для перевезення

персоналу, медичне обладнання для підприємств, санітарні приміщення, житлові приміщення для працівників.

Ця класифікація дає змогу не лише організувати облік основних засобів, а й оптимізувати їх використання, враховуючи специфіку діяльності підприємства та розподіл витрат на утримання таких активів [9].

Рис.1.1. Класифікація основних засобів [17]

Основні засоби можна класифікувати також за способом їх використання, що дозволяє визначити їх безпосередню роль у виробничому процесі або допоміжних функціях підприємства.

1. Основні засоби, що використовуються в процесі діяльності підприємства - це активи, які безпосередньо беруть участь у виробничому процесі, допомагають виготовляти продукцію або надавати послуги. Це машини, верстати, обладнання, транспортні засоби, що здійснюють безпосередній вплив на основний бізнес-процес підприємства. Прикладом

таких основних засобів є технологічні лінії на заводах, верстати для обробки металів, виробничі машини, комп'ютери та інші пристрої, що використовуються безпосередньо для виготовлення товарів чи виконання робіт.

2. Основні засоби, що не використовуються безпосередньо у виробництві, але виконують допоміжні функції - це активи, які не беруть участі безпосередньо у створенні продукції, але забезпечують підтримку основного процесу. Наприклад, будівлі, в яких зберігається техніка, склади для матеріалів або виробничих запасів, допоміжні приміщення, що служать для обслуговування технічного обладнання, а також транспортні засоби для перевезення працівників.

Класифікація за способом використання дозволяє точніше визначити, які активи безпосередньо впливають на виробничий процес і які виконують підтримуючі або допоміжні функції в межах загальної діяльності підприємства.

Основні засоби можна класифікувати за терміном служби на дві категорії, що визначають тривалість їх використання в діяльності підприємства.

1. Основні засоби з тривалим терміном служби — це активи, які експлуатуються більше одного року. Вони призначені для тривалого використання і забезпечують стабільну діяльність підприємства впродовж довгого часу. До цієї категорії належать будівлі, машини, верстати, транспортні засоби, технологічні лінії та інші елементи, що активно використовуються в процесі виробництва або обслуговування. Наприклад, заводські корпуси, офісні будівлі, важке обладнання, автомобілі підприємства. Тривалий термін служби таких активів забезпечує їхню здатність приносити економічну вигоду протягом багатьох років.

2. Основні засоби з коротким терміном служби — це предмети, які, хоча й мають фізичну форму та виконують певні функції в господарській діяльності, служать підприємству відносно короткий час. Вони зношуються

або втрачають свою корисність швидше, тому їхній термін експлуатації зазвичай менший за рік або кілька років. Це можуть бути меблі, інструменти, побутова техніка, яка піддається інтенсивному використанню і швидко зношується. Наприклад, стільці, столи, дрібні інструменти, що використовуються в виробництві або для обслуговування, які потребують заміни через невеликий термін служби.

Ця класифікація за терміном служби дозволяє підприємствам ефективно планувати амортизацію основних засобів та враховувати їхній вплив на фінансові результати підприємства.

Основні засоби можна класифікувати за ступенем зносу на дві основні категорії, залежно від того, чи піддаються вони зношенню в процесі експлуатації.

1. Основні засоби, що підлягають зношенню — це більшість основних засобів, оскільки вони використовуються в процесі виробництва або обслуговування, і з часом їх фізичний стан погіршується. Вони втрачають свою початкову вартість через амортизацію, яка відображає зношення або старіння активів. Це можуть бути машини, обладнання, транспортні засоби, будівлі та інші активи, що піддаються фізичному та моральному зносу в процесі експлуатації. Наприклад, верстати, транспортні засоби, устаткування для виробництва, яке з часом потребує ремонту або заміни через зношування частин або елементів.

2. Основні засоби, що не підлягають зношенню — до цієї категорії відносяться активи, що не зазнають фізичного зносу під час експлуатації. Вони можуть бути використані протягом тривалого часу без значного зниження їх вартості. Наприклад, земельні ділянки, на яких розташовані виробничі потужності чи інші об'єкти підприємства, оскільки земельні ресурси не зношуються в традиційному розумінні цього терміну. Також до цієї категорії можуть належати певні природні ресурси, якщо їх не забирають у процесі використання, або активи, для яких неможливо визначити термін служби або зношення.

Ця класифікація дозволяє більш точно визначити правила амортизації та оцінки основних засобів підприємства, оскільки активи, що підлягають зношенню, потребують нарахування амортизації, тоді як активи, які не зношуються, не підлягають такому обліку.

Основні засоби також можна класифікувати за формою власності, що допомагає визначити права на володіння, користування та розпоряджання ними [16].

1. Основні засоби підприємства — це активи, що належать самому підприємству і є його власністю. Такі основні засоби придбані або побудовані на кошти підприємства і використовуються в його діяльності для досягнення комерційних цілей. Наприклад, будівлі, верстати, машини, транспортні засоби, що належать підприємству, є його власністю, і воно має право їх використовувати, продавати або передавати іншій особі відповідно до своїх потреб.

2. Орендовані основні засоби — це активи, які підприємство орендує для використання в своїй діяльності. Підприємство не є власником таких основних засобів, але має право користуватися ними протягом певного часу відповідно до умов орендного договору. Це можуть бути будівлі, обладнання, транспортні засоби або інші активи, що оренднуються на короткостроковій або довгостроковій основі. Наприклад, підприємство може орендувати складські приміщення, виробничі верстати або автомобілі для доставки продукції.

Ця класифікація важлива для бухгалтерського обліку та управління основними засобами, оскільки від форми власності залежить порядок їх амортизації, нарахування витрат та фінансова звітність підприємства.

Основні засоби можна класифікувати за юридичним статусом, що визначає правовий режим володіння та використання активів підприємством.

1. Основні засоби, що належать підприємству на праві власності — це активи, що є власністю підприємства та перебувають під його повним контролем. Підприємство має право розпоряджатися такими активами, використовувати їх для власних потреб, продавати або передавати у заставу.

Це можуть бути будівлі, машини, обладнання, транспортні засоби та інші активи, придбані або побудовані за кошти підприємства. Право власності дозволяє підприємству здійснювати будь-які дії з такими активами відповідно до законодавства.

2. Основні засоби, що знаходяться в оренді — це активи, які підприємство використовує на умовах оренди, при цьому право власності на них залишається за орендодавцем. Підприємство орендує ці активи на певний термін і має право користуватися ними для виконання своїх функцій. Орендовані основні засоби можуть включати будівлі, машини, обладнання та інші активи, що підприємство використовує для ведення своєї діяльності. У такому випадку орендатор не має права розпоряджатися активами як власник, але він може отримувати від них економічну вигоду відповідно до умов договору оренди.

Класифікація за юридичним статусом важлива для визначення прав підприємства на використання активів, а також для правильного обліку, нарахування амортизації та відображення цих активів у фінансовій звітності.

Таблиця 2.2

Основні функції основних засобів [1]

Функція основних засобів	Опис функції	Приклад активів
Виробнича функція	Безпосередня участь у виготовленні товарів або наданні послуг.	Машини, верстати, технологічні лінії, устаткування для виробництва продукції
Функція підтримки	Забезпечення допоміжних процесів для нормальної роботи підприємства, таких як логістика чи складування.	Транспортні засоби, складські приміщення, допоміжне обладнання
Функція збереження вартості	Основні засоби зберігають та накопичують вартість, забезпечуючи стабільність підприємства.	Земельні ділянки, будівлі, основні виробничі засоби
Функція забезпечення соціальних потреб	Створення умов для роботи, побуту та відпочинку працівників.	Адміністративні будівлі, житлові приміщення, санітарно-побутові приміщення
Інвестиційна функція	Використання основних засобів як джерела фінансування або як застави для отримання ресурсів.	Земельні ділянки, будівлі, обладнання, яке використовується для залучення інвестицій

Основні засоби підприємства виконують важливі функції, які забезпечують ефективне здійснення господарської діяльності. Вони є матеріальними активами, які підприємства використовують у виробничих, адміністративних, побутових або соціальних цілях. Важливість основних засобів полягає в тому, що вони не тільки сприяють безперебійній роботі підприємства, але й забезпечують створення товарів, виконання робіт або надання послуг.

Основні засоби виконують функцію виробничу, оскільки вони безпосередньо залучені до процесу виготовлення продукції або надання послуг. Наприклад, верстати, машини, технологічні лінії та інші механізми є невід'ємною частиною виробничого процесу. Вони забезпечують необхідну потужність для створення товарів, що відповідають вимогам ринку.

Основні засоби також виконують функцію підтримки основного виробничого процесу. Це, наприклад, транспортні засоби, складські приміщення або інші допоміжні активи, що забезпечують безперервність роботи підприємства, навіть якщо ці засоби не беруть безпосередньої участі у виробництві. Вони сприяють логістичним, складським або адміністративним потребам підприємства [8].

Не менш важливою є функція збереження та накопичення вартості. Основні засоби мають значну вартість і використовуються підприємством тривалий час. Вони можуть бути джерелом економічної вигоди протягом багатьох років, що дозволяє зберігати та накопичувати вартість. Це дозволяє підприємству зберігати стабільність і забезпечувати довгострокову ефективність своєї діяльності.

Крім того, основні засоби виконують функцію забезпечення соціальних потреб. Наприклад, будівлі адміністративного або соціального призначення, житлові приміщення для працівників, санітарно-побутові приміщення і т. д. Ці активи сприяють створенню комфортних умов для праці та проживання, що, у свою чергу, позитивно впливає на моральний клімат на підприємстві.

Основні засоби мають також функцію інвестиційну, оскільки підприємства можуть використовувати їх для залучення додаткових ресурсів. Це можуть бути кредити під заставу основних засобів або інші фінансові операції, що дозволяють використовувати ці активи для забезпечення розширення виробництва чи модернізації технічної бази.

Підприємство повинно оцінювати основні засоби за їх первісною вартістю, яка включає всі витрати, пов'язані з придбанням, монтажем, транспортуванням та іншими операціями, необхідними для введення активу в експлуатацію. Ця первісна вартість є базою для обліку активів і визначає початкову суму, з якої будуть нараховуватися амортизаційні відрахування впродовж терміну служби основних засобів. Врахування всіх витрат, які необхідні для того, щоб основний засіб став готовим до використання, дозволяє точніше оцінити його справжню вартість та забезпечити правильний бухгалтерський облік.

Таблиця 1.3

Оцінка основних засобів у бухгалтерському обліку [15]

Параметр оцінки	Опис	Приклад активів
Первісна вартість	Включає всі витрати, пов'язані з придбанням, монтажем, транспортуванням та введенням в експлуатацію.	Машини, верстати, обладнання, будівлі, що були придбані чи побудовані для підприємства.
Амортизація	Нарахування амортизації для відображення зносу активів у процесі їх експлуатації.	Знос обладнання, верстатів, транспортних засобів та інших основних засобів.
Коригування вартості	Коригування вартості основних засобів у випадку модернізації або поліпшень, що збільшують їх вартість або термін служби.	Покращення технічних характеристик устаткування, реконструкція будівель.
Залишкова вартість	Вартість основних засобів після нарахування амортизації. Зазвичай відображається як різниця між первісною вартістю та нарахованою амортизацією.	Залишкова вартість машин, верстатів або будівель після декількох років експлуатації.

Окрім початкової оцінки, на основні засоби в процесі їх експлуатації нараховуються амортизаційні відрахування. Амортизація відображає знос активів, що відбувається через їх використання, старіння або моральне

зношування. Нарахування амортизації є важливою частиною управлінського обліку, оскільки дозволяє підприємствам враховувати витрати на використання основних засобів, зменшуючи їх вартість у бухгалтерії. Амортизаційні відрахування не тільки допомагають правильно відобразити реальну вартість активів, а й дають змогу рівномірно розподіляти витрати на їх експлуатацію протягом багатьох років [4].

Це важливий аспект фінансового контролю, оскільки дозволяє підприємствам своєчасно виявляти зношення основних засобів, а також забезпечує коректне відображення їх вартості у фінансовій звітності. З цією метою підприємства застосовують різні методи нарахування амортизації, що залежить від характеру активу, його терміну служби та методу, який найбільш ефективно відображає процес зношення.

1.2. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

Відтворення основних засобів є важливим процесом для будь-якого підприємства, оскільки забезпечує підтримку та розвиток виробничих потужностей, що є основою для виконання його господарської діяльності. Відтворення основних засобів включає декілька етапів, таких як відновлення, оновлення, модернізація та розширення, які є необхідними для підтримки безперервної роботи підприємства та забезпечення високої ефективності його діяльності [11].

Відновлення основних засобів - це процес поновлення технічних характеристик активів, що зносилися або стали непридатними для подальшого використання через природний або моральний знос. Важливо зазначити, що відновлення не означає заміну активу на новий, а включає ремонтні роботи, заміну окремих частин чи поліпшення технічного стану основних засобів, що дозволяє продовжити їх експлуатаційний термін.

Оновлення основних засобів передбачає заміну старих активів на нові, більш сучасні, які відповідають актуальним вимогам ринку, технологій та

виробничих процесів. Це дозволяє підприємствам залишатися конкурентоспроможними, адже застарілі технічні засоби можуть значно обмежити можливості для зростання продуктивності та якості виробництва.

Модернізація основних засобів - це вдосконалення існуючих активів, яке може включати встановлення нових компонентів, оновлення обладнання або поліпшення технічних характеристик без зміни самого активу. Модернізація дозволяє підвищити ефективність і економічність використання основних засобів, скоротити витрати на їх експлуатацію, а також забезпечити відповідність сучасним вимогам енергозбереження та екологічної безпеки.

Розширення основних засобів передбачає збільшення обсягу активів, що використовуються для виконання виробничих процесів або надання послуг. Це може включати будівництво нових виробничих потужностей, закупівлю нових машин, обладнання чи інших активів, необхідних для підтримки або розширення діяльності підприємства.

Всі ці етапи потребують значних фінансових ресурсів для їх реалізації. Саме тому фінансування є ключовим елементом у процесі відтворення основних засобів. Для успішного відтворення активів підприємства необхідно залучати фінансові ресурси, щоб забезпечити не тільки безперервність виробництва, але й можливість для розвитку та модернізації технічної бази.

Роль фінансування в процесі відтворення основних засобів не можна недооцінювати, оскільки без належного фінансового забезпечення підприємство не зможе реалізувати жоден з етапів відновлення, оновлення, модернізації чи розширення. Фінансування дозволяє покривати витрати на закупівлю матеріалів, оплату робіт, закупівлю нових технологій або оновлення існуючих. Крім того, правильне фінансове планування дозволяє підприємству ефективно використовувати наявні ресурси, уникати перевантаження зобов'язань та забезпечити сталість діяльності в умовах змінних економічних обставин.

Таблиця 1.4

Роль фінансування в процесі відтворення основних засобів [5]

Вид фінансування	Опис	Приклад використання
Власні кошти підприємства	Використання прибутку або амортизаційних відрахувань для фінансування процесу відтворення основних засобів.	Модернізація виробничого обладнання за рахунок накопичених коштів підприємства.
Зовнішні фінансові ресурси	Залучення кредитів, позик або інвестицій для фінансування відновлення або розширення основних засобів.	Взяти кредит на закупівлю нового обладнання для розширення виробничих потужностей.
Державне фінансування	Використання державних субсидій або пільгових кредитів для модернізації технічної бази підприємства.	Отримання державних субсидій на закупівлю екологічно чистого обладнання.
Інвестиційні кошти	Залучення інвестицій від зовнішніх партнерів або акціонерів для розширення та модернізації основних засобів.	Пошук інвестора для будівництва нового виробничого цеху або комплексу.

Фінансування процесу відтворення основних засобів може здійснюватися як за рахунок власних коштів підприємства, так і шляхом залучення зовнішніх джерел фінансування, таких як кредити, позики, інвестиції або державні субсидії. Завдяки різним джерелам фінансування підприємства можуть адаптувати свої стратегії відтворення основних засобів до актуальних потреб та можливостей ринку.

Амортизація є важливим інструментом фінансового забезпечення відтворення основних засобів підприємства. Вона полягає в систематичному розподілі вартості основних засобів на певні періоди їх експлуатації, що дозволяє компенсувати знос активів та накопичувати кошти для їх заміни, ремонту чи модернізації. Знос основних засобів відбувається внаслідок їх використання в господарській діяльності, природного старіння або морального застарівання. Тому амортизація є не лише способом обліку зменшення вартості активів, але й важливим елементом фінансування процесів оновлення і відновлення основних засобів [12].

Нараховані амортизаційні відрахування дозволяють підприємству створювати фінансові резерви для подальшого відтворення активів, що зношуються в процесі експлуатації. Вони дають змогу підприємству акумулювати кошти для проведення ремонтів, модернізації, оновлення обладнання чи для його заміни, не вдаючись до зовнішнього фінансування або позик. Ці резерви можуть бути використані для фінансування таких заходів, як заміна застарілих технологій чи оновлення технічної бази, що забезпечує сталий розвиток підприємства. Амортизація також дозволяє підприємству рівномірно розподіляти витрати на підтримку основних засобів, що допомагає зменшити фінансове навантаження на підприємство.

Процес амортизації включає кілька методів нарахування амортизації, серед яких найбільш поширені лінійний, нелінійний і метод нарахування амортизації за сумою чисел років. Лінійний метод є найбільш простим і передбачає рівні відрахування на весь період експлуатації активу. Цей метод зазвичай застосовується до таких активів, знос яких відбувається поступово, як будівлі або меблі. Нелінійний метод передбачає більші амортизаційні відрахування на початкових етапах експлуатації активу, що зумовлено швидким зносом обладнання, яке швидко застаріває, наприклад, для комп'ютерної техніки або спеціалізованого обладнання. Метод нарахування амортизації за сумою чисел років застосовується для тих активів, що зношуються швидше на початку експлуатації, наприклад, для транспортних засобів, що активно використовуються в перші роки.

Амортизаційні відрахування дають можливість підприємствам накопичувати кошти для проведення капітальних ремонтів, заміни обладнання або модернізації основних засобів. Це дає підприємству стабільність, оскільки воно може використовувати ці кошти для підтримки чи розвитку виробничих потужностей без необхідності залучати зовнішні фінансові ресурси. Враховуючи важливість амортизації для забезпечення відтворення основних засобів, підприємства повинні ретельно планувати та обліковувати цей процес,

щоб підтримувати належний рівень технічного стану активів і забезпечити безперервність своєї діяльності.

Таблиця 1.5

Методи нарахування амортизації та їх застосування [6]

Метод нарахування амортизації	Опис	Приклад використання
Лінійний метод	Амортизація нараховується рівномірно на протязі всього терміну служби активу. Це підходить для активів з рівномірним зносом.	Використовується для амортизації будівель, меблів або іншого довговічного обладнання.
Нелінійний метод	Амортизація нараховується з більшими відрахуваннями на початку експлуатації, що підходить для активів, що швидко зношуються.	Застосовується для комп'ютерної техніки або високотехнологічного обладнання.
Метод нарахування за сумою чисел років	Амортизація нараховується з більшими сумами на початку використання активу і зменшується з кожним роком.	Використовується для транспорту, де знос активу значно вищий на початку терміну експлуатації.

Завдяки амортизаційним відрахуванням підприємства можуть не лише планувати витрати на утримання своїх основних засобів, але й здійснювати ефективне фінансування процесу їх відтворення, що є важливим для забезпечення безперервності та розвитку виробництва.

Планування та прогнозування фінансових потреб підприємства є важливим аспектом управління його основними засобами. Цей процес дозволяє забезпечити стабільність діяльності та підтримку ефективності виробничих потужностей. Одним із ключових завдань є розробка фінансових планів для відтворення основних засобів, що включає в себе прогнозування потреб у капітальних витратах для відновлення, заміни або модернізації активів. Враховуючи те, що основні засоби з часом зношуються, підприємство повинно ретельно планувати необхідні витрати для їх відновлення або оновлення [13].

Розробка фінансових планів для відтворення основних засобів починається з оцінки поточного стану активів та їх залишкової вартості. Важливо враховувати, що в процесі експлуатації основні засоби втрачають

свою первісну вартість через знос та моральне старіння. Для цього необхідно провести аналіз зносу активів, визначити залишковий термін служби кожного об'єкта і встановити потребу в оновленні чи заміні. Цей процес дозволяє підприємству правильно оцінити, скільки коштів потрібно для підтримки належного технічного стану та для модернізації активів, що вже стали морально застарілими.

Прогнозування потреб у капітальних витратах для відновлення або модернізації активів є важливим елементом у забезпеченні безперервності діяльності підприємства. Капітальні витрати на відтворення основних засобів включають витрати на ремонт, заміну, модернізацію або придбання нових активів. Для того, щоб точно визначити майбутні потреби в капітальних витратах, підприємство повинно мати чітке уявлення про термін служби своїх активів, рівень їх зносу та перспективи розвитку технологій у своїй галузі. Важливим аспектом прогнозування є також врахування можливих змін у нормативно-правовій базі, умовах ринку та макроекономічних факторах, які можуть вплинути на вартість матеріалів, робіт і технологічних процесів.

Окрім цього, в довгострокових фінансових планах важливо враховувати потребу в оновленні основних засобів. Знос активів є постійним процесом, і для збереження конкурентоспроможності та ефективності підприємства необхідно планувати постійне оновлення або модернізацію технічної бази. Це передбачає не лише фінансування заміни зношених активів, а й удосконалення наявних технологій для підтримки високого рівня продуктивності. Стратегічне планування та прогнозування витрат на оновлення основних засобів допомагає підприємствам своєчасно підготуватися до капітальних витрат, уникати фінансових труднощів і забезпечити безперервність виробничих процесів.

Розробка фінансових планів і прогнозування потреб у капітальних витратах повинні базуватись на точних даних про знос основних засобів, а також на оцінці майбутніх потреб підприємства в оновленні своєї технічної бази. Це дозволяє не лише забезпечити стабільність фінансового стану

підприємства, але й сприяє ефективному використанню фінансових ресурсів для підтримки та розвитку виробничих потужностей.

Таблиця 1.6

Планування та прогнозування фінансових потреб для відтворення основних засобів [7]

Показник	Опис	Приклад застосування
Оцінка поточного стану основних засобів	Аналіз залишкової вартості основних засобів та визначення їх залишкового терміну служби.	Оцінка зносу обладнання для визначення потреби в його модернізації чи заміні.
Прогнозування капітальних витрат	Прогнозування витрат на відновлення, модернізацію або заміну основних засобів.	Прогнозування витрат на капітальний ремонт або закупівлю нових машин.
Врахування зносу та потреби в оновленні	Оцінка потреби в оновленні основних засобів на основі аналізу зносу та технологічного старіння.	Оновлення виробничого обладнання після закінчення терміну служби.

Правильне планування та прогнозування фінансових потреб є важливою умовою для забезпечення стійкості фінансового стану підприємства та його здатності ефективно управляти основними засобами в процесі їх відтворення.

Оцінка ефективності фінансування відтворення основних засобів є важливим етапом управління підприємством, оскільки вона дозволяє визначити, наскільки вигідно використовуються фінансові ресурси для забезпечення сталого розвитку та підтримки виробничих потужностей. Основні засоби є ключовим елементом для досягнення високої продуктивності та конкурентоспроможності підприємства, тому їх відтворення потребує належної фінансової підтримки. Одним із основних показників ефективності використання фінансових ресурсів є рентабельність капітальних вкладень, яка дозволяє оцінити, яку вигоду підприємство отримає від інвестицій у відновлення або модернізацію своїх активів.

Рентабельність капітальних вкладень показує співвідношення між витратами на відтворення основних засобів і доходами або прибутком, який підприємство отримує від їх використання. Цей показник дозволяє оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує вкладені кошти для покращення своїх виробничих можливостей та досягнення стратегічних цілей.

Якщо рентабельність капітальних вкладень є високою, це свідчить про те, що інвестиції в основні засоби приносять значний економічний ефект і підприємство має потенціал для подальшого розвитку.

Оцінка впливу інвестицій у основні засоби на виробничі показники підприємства є важливим етапом для визначення реальної вигоди від фінансування відтворення активів. Інвестиції в модернізацію або оновлення основних засобів можуть безпосередньо вплинути на збільшення обсягу виробництва, зниження витрат та покращення якості продукції або послуг. Зокрема, нові або модернізовані активи здатні підвищити продуктивність праці, знизити енерговитрати, скоротити час на виробництво одиниці продукції, а також поліпшити екологічні та технічні характеристики виробничих процесів. В результаті підприємство може збільшити свою конкурентоспроможність на ринку, знизити собівартість продукції та підвищити прибутковість.

Таблиця 1.7

Показники ефективності фінансування відтворення основних засобів [14]

Показник	Опис	Приклад застосування
Рентабельність капітальних вкладень	Співвідношення між витратами на відтворення основних засобів і доходами або прибутком від їх використання.	Оцінка ефективності інвестицій у нове обладнання для підвищення виробничої потужності.
Вплив інвестицій на обсяг виробництва	Оцінка збільшення обсягів виробництва або надання послуг завдяки модернізації або оновленню основних засобів.	Вплив інвестицій у нові верстати на збільшення випуску продукції.
Порівняння витрат і економічного ефекту	Оцінка співвідношення витрат на відновлення основних засобів і отриманого економічного ефекту від їх використання.	Порівняння витрат на модернізацію обладнання з економією на енерговитратах.

Порівняння витрат на відтворення основних засобів і економічного ефекту від їх використання дозволяє визначити доцільність фінансування тих чи інших заходів. Якщо витрати на відтворення основних засобів значно перевищують економічний ефект від їх використання, це може свідчити про

неефективність інвестицій та необхідність перегляду стратегій відтворення активів. Водночас, якщо витрати на відновлення основних засобів супроводжуються значним економічним ефектом у вигляді зростання обсягів виробництва, зниження витрат або покращення якості продукції, то це свідчить про ефективність вкладень і правильність вибору інвестиційної стратегії.

Загалом, оцінка ефективності фінансування відтворення основних засобів є важливим інструментом для прийняття управлінських рішень щодо подальших інвестицій. Вона дозволяє не лише забезпечити ефективне використання фінансових ресурсів, але й сприяє стабільному розвитку підприємства шляхом досягнення високих результатів від використання основних засобів.

Ризики, пов'язані з фінансуванням відтворення основних засобів, є важливим аспектом управлінських та фінансових стратегій підприємств, оскільки вони можуть значно вплинути на фінансову стабільність і ефективність виробничих процесів. Одним із найбільш критичних ризиків є ризик неповернення кредитних коштів або несвоєчасного погашення заборгованості. Коли підприємство фінансує відтворення основних засобів через кредити, наявність боргових зобов'язань ставить під загрозу його платоспроможність. Якщо підприємство не здатне своєчасно повернути кредитні кошти, це може призвести до фінансових проблем, зростання заборгованості та штрафних санкцій. Крім того, високі боргові навантаження можуть ускладнити доступ до додаткових фінансових ресурсів, що, в свою чергу, обмежує можливості для подальших інвестицій у модернізацію та розвиток основних засобів.

Іншим значним ризиком є ризик відмови від державної підтримки чи зміни політики субсидування. Багато підприємств розраховують на державні субсидії або програми підтримки для фінансування відтворення основних засобів, таких як субсидії на модернізацію обладнання чи пільгові кредити для купівлі нових технологій. Однак зміни в економічній політиці держави,

скорочення бюджету на підтримку промисловості або зміна умов субсидування можуть призвести до втрати таких фінансових джерел. Відсутність або зменшення державної підтримки може змусити підприємства шукати альтернативні джерела фінансування, що часто є дорожчим і менш доступним варіантом.

Немаловажним є ризик зношування основних засобів при недостатньому фінансуванні їх відтворення. Якщо підприємство не може належним чином забезпечити оновлення або модернізацію своїх основних засобів через обмежені фінансові ресурси, це призводить до прискореного зносу обладнання, техніки чи інших активів. Згодом знижуються їх продуктивність, надійність і ефективність, що негативно позначається на якості продукції чи послуг, що надаються підприємством. Більше того, непроведення своєчасного відновлення основних засобів може призвести до аварій і зупинок виробництва, що в свою чергу, викликає додаткові витрати та зниження доходів. Якщо підприємство не має достатньо фінансових резервів для підтримки технічного стану основних засобів, це може призвести до падіння його конкурентоспроможності та навіть до банкрутства в умовах високої конкуренції на ринку [9].

Таким чином, ризики, пов'язані з фінансуванням відтворення основних засобів, включають фінансові труднощі, пов'язані з борговими зобов'язаннями, а також зовнішні фактори, такі як зміна політики державної підтримки. Всі ці ризики можуть мати серйозні наслідки для підприємства, тому важливо вживати заходів для їх мінімізації, зокрема шляхом диверсифікації джерел фінансування, ефективного управління борговими зобов'язаннями та планування на випадок зміни економічної ситуації.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО»

2.1. Аналіз основних засобів підприємства ТОВ НВП «Джерело»

Компанія «Джерело» є одним з лідерів на ринку України у сфері виробництва гнучкого пакування для різних галузей, таких як харчова промисловість, побутова хімія, а також пакування для товарів масового споживання, таких як кава, чай, солодощі, кетчупи, майонези та інше. З досвідом понад 25 років на ринку, підприємство має розвинену структуру і високу організаційну культуру, що дозволяє йому ефективно працювати в умовах конкурентного середовища. Під час проходження практики я мав змогу ознайомитись з різними аспектами фінансової діяльності компанії, що дозволило мені отримати корисні знання і навички для подальшої професійної діяльності [45].

Фінансова діяльність компанії «Джерело» базується на чітких принципах управління грошовими потоками, забезпеченні фінансових ресурсів для виробництва та реалізації продукції, а також на ефективному використанні наявних фінансів для підтримки стійкості підприємства на ринку. Для цього підприємство застосовує систему фінансового планування, контролю за витратами, обліку доходів і витрат, а також ефективного управління фінансовими ризиками.

Фінансовий відділ компанії організовано таким чином, що кожен підрозділ має свої чітко визначені функції. Основними завданнями цього відділу є підготовка фінансових звітів, аналіз доходів і витрат підприємства, планування фінансових потоків, а також забезпечення оптимальних умов для фінансування виробничих процесів. Всі ці функції виконуються через взаємодію між різними службами фінансового відділу, що дозволяє оперативно реагувати на зміни у фінансовому становищі підприємства.

Під час проходження практики в фінансовому відділі компанії «Джерело» я мав змогу ознайомитись з основними вимогами, що ставляться до студентів під час практики. Перш за все, це вивчення внутрішніх документів підприємства, розуміння принципів його фінансової діяльності та правил регламентації робочого процесу. Крім того, практиканти повинні бути готові до виконання конкретних завдань, що дозволяють їм набути практичних навичок у сфері фінансового аналізу, складання звітності та управління фінансовими потоками.

Також важливою частиною практики є проходження інструктажу з техніки безпеки, що є обов'язковим для всіх співробітників компанії. Окрім цього, необхідно розуміти і дотримуватись трудового розпорядку на підприємстві, що включає в себе визначення робочого часу, перерв, а також обов'язків, пов'язаних з робочим процесом.

Фінансовий відділ компанії «Джерело» має чітко визначену структуру, що складається з кількох підрозділів, кожен з яких відповідає за певну частину фінансової діяльності. До основних підрозділів відносяться: відділ бухгалтерії, відділ фінансового аналізу, відділ бюджетування та планування, а також відділ управління ризиками. Кожен підрозділ виконує свою роль у загальному процесі управління фінансами підприємства, що дозволяє забезпечити ефективне використання ресурсів і точне планування фінансових витрат.

Фінансові працівники на підприємстві мають чітко визначені обов'язки. Вони відповідають за складання фінансових звітів, моніторинг грошових потоків, аналіз економічної ефективності підприємства та рекомендації щодо удосконалення фінансової стратегії. Завдяки чіткій організації роботи кожен член фінансового відділу розуміє свої функції, що забезпечує злагоджену роботу всього підприємства.

«Джерело» є приватним підприємством, що працює на ринку гнучкого пакування, однак має численні партнерства з великими підприємствами в Україні та за кордоном. Організаційна структура компанії визначається

галузевими вимогами та специфікою виробничих процесів, а також потребами у забезпеченні високої якості продукції та ефективному управлінні фінансовими потоками.

Протягом практики я ознайомився з важливими організаційними аспектами діяльності компанії, зокрема з принципами фінансування виробництва, планування витрат на виробничі та адміністративні потреби, а також зі стратегією розвитку компанії, яка спрямована на покращення фінансової стабільності та інвестиційної привабливості.

Рис.2.1. Схема організаційної структури фінансової служби підприємства «Джерело» [45]

Одним із основних завдань фінансового відділу є визначення обсягу і джерел фінансових ресурсів, необхідних для інвестування в розвиток підприємства. Це включає як внутрішнє фінансування за рахунок власних коштів, так і залучення зовнішніх джерел - кредитів, інвестицій, а також участь у державних і міжнародних програмах фінансування. Для забезпечення ефективного розвитку виробництва, а також для підтримки конкурентоспроможності компанії на ринку, необхідно постійно аналізувати потреби в додаткових фінансових ресурсах, що дозволяє оптимізувати процеси виробництва та реалізації продукції.

Фінансовий стан підприємства є одним із ключових аспектів, що визначають його здатність до ефективного функціонування та подальшого розвитку. Оцінка фінансового стану ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» на основі фінансової звітності за період 2021–2023 років дозволяє отримати чітке уявлення про фінансові результати компанії, про її платоспроможність, ліквідність, рентабельність та ефективність управління ресурсами. Зібрані дані дають змогу виявити як сильні сторони підприємства, що сприяють його стійкості та розвитку, так і потенційні слабкі місця, які потребують уваги та вдосконалення.

Аналіз фінансового стану включає кілька важливих аспектів, які відображають ефективність діяльності підприємства на різних рівнях. По-перше, це ліквідність, що характеризує здатність підприємства своєчасно виконувати свої поточні зобов'язання. Оцінка ліквідності здійснюється через аналіз коефіцієнтів ліквідності, таких як поточний коефіцієнт ліквідності та швидкий коефіцієнт ліквідності. Відповідно до результатів аналізу, ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» може мати як позитивні, так і негативні тенденції у даній сфері, що свідчить про ефективність управління обіговими коштами.

По-друге, платоспроможність підприємства є важливою характеристикою його здатності розраховуватися за боргами в довгостроковій перспективі. Для оцінки платоспроможності розраховуються коефіцієнти фінансової незалежності та автономії. Високий рівень власного капіталу, порівняно з зобов'язаннями, може свідчити про фінансову стабільність підприємства, що дозволяє йому не залежати від зовнішніх джерел фінансування.

Третій важливий аспект — рентабельність підприємства, яка визначається через коефіцієнти рентабельності власного капіталу, активів, продажів. Високі показники рентабельності вказують на здатність підприємства отримувати значний прибуток від використання своїх ресурсів, що є важливим фактором для залучення інвестицій і підтримки фінансової

стійкості. ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО», якщо демонструє стабільні результати в цій сфері, може бути успішним на ринку.

Особливу увагу в оцінці фінансового стану необхідно звернути на структуру капіталу підприємства, що впливає на його загальну фінансову стійкість. Залежно від того, яка частка власного капіталу порівняно з позиковими коштами, можна оцінити рівень фінансових ризиків і здатність компанії утримувати свою незалежність на ринку. Оцінка цієї структури виявляє, чи підприємство має достатньо власних ресурсів для покриття поточних і довгострокових зобов'язань, а також чи не перевантажене воно боргами.

Крім того, важливим аспектом є управління оборотними активами. Збільшення оборотних активів, таких як запаси, дебіторська заборгованість та грошові кошти, може свідчити про здатність підприємства генерувати додаткові ресурси для підтримки виробничої діяльності. Аналіз зміни оборотних активів за три роки дозволяє зробити висновки про ефективність управління ресурсами підприємства і його здатність до забезпечення поточної діяльності без потреби в значних зовнішніх фінансових вливах.

У результаті аналізу фінансового стану ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» можна виявити сильні сторони, такі як стабільний рівень власного капіталу, наявність достатнього резерву ліквідності та прибутковості, що створює можливості для подальшого розвитку та зростання підприємства. Однак також є потенційні слабкі місця, які потребують покращення. Це може бути, наприклад, потреба в оптимізації дебіторської заборгованості або підвищення ефективності використання основних засобів для збільшення рентабельності.

На основі проведеного аналізу, можна розробити рекомендації щодо покращення фінансового стану підприємства. Це може включати вдосконалення управлінських процесів, оптимізацію структури капіталу, покращення управління оборотними активами, а також диверсифікацію джерел фінансування для зниження залежності від зовнішніх боргів. Всі ці

заходи сприятимуть забезпеченню стабільного фінансового становища ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» та зміцненню його конкурентних позицій на ринку.

Першочергово, основою для аналізу фінансового стану підприємства є фінансова звітність, яка включає баланс, звіт про фінансові результати та звіт про рух грошових коштів. Чітка структура фінансових звітів дозволяє зрозуміти, яким чином формуються активи та зобов'язання підприємства, а також їх взаємозв'язок. Відповідно до даних про фінансовий стан ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО», можна провести огляд активів, пасивів та власного капіталу, проаналізувавши динаміку показників протягом трьох років.

Таблиця 2.1

Аналіз структури балансу підприємства ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО»

Показник	2021 рік (тис. грн)	2022 рік (тис. грн)	2023 рік (тис. грн)	Абсолютне відхилення (2022 рік)	Відносне відхилення (2022 рік, %)	Абсолютне відхилення (2023 рік)	Відносне відхилення (2023 рік, %)
Загальна сума оборотних активів	32 881	35 927	37 247	3 046	9,27%	1 320	3,67%
Виробничі запаси	11 523	7 959	9 875	-3 564	-30,91%	1 916	24,09%
Дебіторська заборгованість	10 256	12 561	13 049	2 305	22,5%	488	3,89%
Грошові кошти та їх еквіваленти	7 248	11 139	11 564	3 891	53,7%	425	3,81%
Сума власного оборотного капіталу	41 805	48 055	47 834	6 250	14,96%	-221	-0,46%
Чистий дохід від реалізації	66 781	80 787	64 079	13 996	20,94%	-16 708	-20,68%
Оборотність оборотного капіталу (рази)	1,60	1,68	1,34	0,08	5,00%	-0,34	-20,24%
Середній термін збору дебіторської заборгованості (дні)	56	57	74	1	1,79%	17	29,82%

Джерело: розраховано автором на основі Додатків

Аналіз структури балансу підприємства ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» за 2021-2023 роки вказує на важливі зміни в управлінні активами та пасивами

компанії, що має значний вплив на її фінансову стійкість і ефективність операційної діяльності.

Загальна сума оборотних активів підприємства зростала протягом аналізованого періоду: з 32 881 тис. грн у 2021 році до 37 247 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про збільшення активів, що знаходяться в обороті, що може бути пов'язано з розширенням виробничої діяльності або з накопиченням запасів, що сприяють забезпеченню поточної діяльності підприємства.

Водночас структура оборотних активів змінюється. Виробничі запаси зменшились у 2022 році до 7 959 тис. грн, але в 2023 році знову зросли до 9 875 тис. грн. Зниження запасів у 2022 році могло бути результатом ефективної оптимізації запасів або зменшення виробничої активності, проте в 2023 році їх зростання свідчить про необхідність поповнення запасів для підтримки виробничого процесу. Така динаміка може також вказувати на зміни в попиті або на потребу у збільшенні обсягів виробництва.

Дебіторська заборгованість підприємства поступово зростала протягом трьох років, з 10 256 тис. грн у 2021 році до 13 049 тис. грн у 2023 році. Це вказує на збільшення обсягів продажу на умовах відстрочки платежу, однак значне зростання дебіторської заборгованості може бути сигналом про проблеми з отриманням платежів від клієнтів, що впливає на ліквідність підприємства. Збільшення середнього терміну збору дебіторської заборгованості також свідчить про погіршення ефективності управління дебіторами: у 2023 році цей показник зріс до 74 днів, що є значним зростанням порівняно з 56 днями у 2021 році та 57 днями у 2022 році.

Грошові кошти та їх еквіваленти також зросли з 7 248 тис. грн у 2021 році до 11 564 тис. грн у 2023 році. Це вказує на покращення ліквідності підприємства, а також на здатність компанії підтримувати фінансову стабільність у короткостроковій перспективі, що є важливим для своєчасного виконання зобов'язань та фінансування операційної діяльності без необхідності залучення зовнішніх джерел фінансування.

Що стосується власного оборотного капіталу, його сума зростає з 41 805 тис. грн у 2021 році до 47 834 тис. грн у 2023 році. Це означає, що підприємство збільшило власні ресурси для фінансування оборотних активів, що позитивно впливає на фінансову стійкість і зменшує залежність від зовнішнього фінансування.

Однак, незважаючи на зростання оборотних активів, показник оборотності оборотного капіталу показує деяке зниження: з 1,60 разів у 2021 році до 1,34 разів у 2023 році. Це свідчить про зниження ефективності використання оборотних активів у підприємства. Зменшення оборотності вказує на те, що підприємство стало менш ефективним у використанні своїх ресурсів для генерування доходу.

Таким чином, в загальному можна сказати, що ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» демонструє збільшення оборотних активів, що забезпечує стабільність і розвиток компанії. Проте, зростання дебіторської заборгованості та зниження оборотності оборотного капіталу свідчать про необхідність покращення процесів управління дебіторами та більш ефективного використання оборотних активів для підвищення рентабельності.

Ліквідність підприємства, що відображає здатність виконувати свої короткострокові зобов'язання, залишається на рівні, що відповідає оптимальним значенням. Зростання грошових коштів та їх еквівалентів свідчить про адекватну фінансову підготовленість для покриття зобов'язань. Оборотність оборотного капіталу також відзначається позитивною динамікою, що вказує на ефективність використання ресурсів.

Таблиця 2.2

Аналіз ліквідності ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО»

Показник ліквідності	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.30	0.24	0.33
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1.66	2.24	1.83
Коефіцієнт поточної ліквідності	1.26	1.27	1.45

Джерело: розраховано автором на основі Додатків

Аналіз ліквідності ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» за період 2021–2023 років показує певні коливання в здатності підприємства покривати свої поточні зобов'язання за рахунок ліквідних активів. Коефіцієнт абсолютної ліквідності вказує на здатність підприємства оперативно погасити короткострокові зобов'язання за допомогою найбільш ліквідних активів, таких як грошові кошти та еквіваленти. У 2021 році цей показник становив 0,30, що свідчить про невисоку здатність швидко покрити зобов'язання, але вже у 2022 році він знизився до 0,24, що вказує на деяке погіршення ситуації. Однак, у 2023 році коефіцієнт абсолютної ліквідності зріс до 0,33, що може свідчити про поліпшення фінансової ситуації та збільшення грошових коштів чи еквівалентів, що дозволяють більш оперативно розраховуватись із кредиторами.

Коефіцієнт швидкої ліквідності, який відображає здатність підприємства покривати поточні зобов'язання за рахунок швидко реалізованих активів (без запасів), демонструє позитивну динаміку протягом аналізованого періоду. У 2021 році цей коефіцієнт становив 1,66, що є досить добрим показником, свідчить про можливість покриття зобов'язань без необхідності реалізації запасів. У 2022 році він зріс до 2,24, що вказує на ще вищу ліквідність підприємства в умовах підвищеної фінансової стабільності. Однак у 2023 році коефіцієнт знизився до 1,83, що, хоча і залишається на доброму рівні, може свідчити про незначне зменшення ліквідних активів у порівнянні з поточними зобов'язаннями.

Коефіцієнт поточної ліквідності, який показує здатність підприємства покривати свої поточні зобов'язання за рахунок всіх оборотних активів, в 2021 році був на рівні 1,26, що вказує на достатній рівень ліквідності. У 2022 році цей коефіцієнт злегка зріс до 1,27, що свідчить про стабільність фінансової ситуації. У 2023 році коефіцієнт поточної ліквідності значно зріс до 1,45, що є позитивним знаком і вказує на покращення ліквідності підприємства, збільшення обсягу оборотних активів і покращення його здатності обслуговувати поточні зобов'язання.

Загалом, протягом аналізованого періоду підприємство демонструє стабільне покращення ліквідності, що свідчить про належне управління фінансами та можливість ефективно покривати свої зобов'язання. Зокрема, найбільші покращення відзначаються в коефіцієнті поточної ліквідності, що свідчить про здатність підприємства не тільки оперативно обслуговувати поточні зобов'язання, але й підтримувати позитивну фінансову стабільність.

З фінансової стійкості ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» можна зазначити, що підприємство успішно управляє власними та залученими коштами, показуючи здатність забезпечити стабільний приток ресурсів у майбутньому, незважаючи на коливання в доходах від реалізації.

Перспективи покращення фінансового стану підприємства можуть включати:

1. Оптимізацію управління дебіторською заборгованістю, зокрема через покращення системи кредитування клієнтів та своєчасне стягнення боргів.
2. Збільшення обсягів продажів шляхом розширення асортименту та виходу на нові ринки, що може призвести до суттєвого підвищення чистого доходу від реалізації.
3. Зниження витрат на виробництво шляхом впровадження нових технологій, що підвищить продуктивність та зменшить собівартість продукції.
4. Залучення інвестицій для розширення виробничих потужностей та оновлення обладнання, що сприятиме збільшенню обсягів виробництва та, відповідно, прибутків.

Таким чином, здійснивши комплексний аналіз фінансового стану ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО», було виявлено позитивні тенденції, які свідчать про стабільність підприємства, а також окреслено шляхи для подальшого покращення його фінансового становища.

Аналіз оборотних активів підприємства ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» за 2021-2023 роки демонструє цікаві тенденції у зміні складу та структури активів

підприємства. Загальна сума оборотних активів збільшилася на 4 366 тис. грн (13,26%) з 32 881 тис. грн у 2021 році до 37 247 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про поступове нарощування активів, що вказує на зростання діяльності компанії та її потребу у збільшенні оборотних коштів для забезпечення поточних операцій.

Таблиця 2.3

Аналіз оборотних активів підприємства

ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» М. ДНІПРО

Назва рядка	Код рядка	2021, тис. грн	2022, тис. грн	2023, тис. грн	Зміна (абсолютна), тис. грн	Зміна (відносна), %
Оборотні активи						
Запаси	1100	13 710.00	10 245.00	11 274.00	-2 436.00	-17.77
Виробничі запаси	1101	11 523.00	7 959.00	9 875.00	-1 648.00	-14.29
Незавершене виробництво	1102	0.00	135.00	105.00	105.00	77.78
Готова продукція	1103	9.00	37.00	67.00	58.00	644.44
Товари	1104	2 178.00	2 114.00	1 227.00	-951.00	-43.99
Дебіторська заборгованість						
За продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5 925.00	6 872.00	5 808.00	-1 064.00	-15.48
Із внутрішніх розрахунків	1145	4 331.00	5 689.00	7 241.00	1 952.00	34.39
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 439.00	1 614.00	680.00	-759.00	-52.87
Грошові кошти та їх еквіваленти						
Головний рахунок (рахунки в банках)	1167	7 248.00	11 139.00	11 564.00	4 316.00	59.72
Інші оборотні активи						
Інші оборотні активи	1190	228.00	360.00	672.00	444.00	194.74
Усього за розділом II	1195	32 881.00	35 921.00	37 247.00	4 366.00	13.26

Джерело: розраховано автором на основі Додатків

Зміни в складі оборотних активів відзначаються значними коливаннями в окремих компонентах. Так, запаси в 2023 році зменшилися на 2 436 тис. грн

(-17,77%), що зумовлено здебільшого зниженням виробничих запасів на 1 648 тис. грн (-14,29%). Зменшення запасів може свідчити про ефективнішу систему управління запасами або зниження потреби в сировині та матеріалах для виробництва. Проте варто зазначити, що на фоні загального зменшення запасів спостерігається зростання готової продукції (+58 тис. грн), що може вказувати на підвищену активність у завершенні виробничих циклів.

Дебіторська заборгованість також зазнала змін, зокрема, заборгованість за продукцію та послуги зменшилася на 1 064 тис. грн (-15,48%), що може свідчити про зменшення обсягів продажу чи покращення умов оплати. Водночас заборгованість із внутрішніх розрахунків зросла на 1 952 тис. грн (+34,39%), що може свідчити про зростання внутрішньої фінансової активності підприємства або зміни в оплаті між підрозділами. Інша поточна дебіторська заборгованість значно скоротилася на 759 тис. грн (-52,87%), що вказує на покращення контролю за дебіторською заборгованістю.

Що стосується грошових коштів, їх обсяг зріс на 4 316 тис. грн (+59,72%), що є позитивною ознакою покращення ліквідності підприємства та наявності резервів для оперативного фінансування. Це може бути результатом зростання фінансових надходжень або вдосконалення системи управління грошовими потоками.

Інші оборотні активи, які також зросли на 444 тис. грн (+194,74%), свідчать про збільшення поточних активів, пов'язаних з короткостроковими фінансовими чи іншими операціями, які можуть потребувати подальшого уточнення у зв'язку з їх швидким зростанням.

У результаті аналізу можна зробити висновок, що ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» успішно збільшує свої оборотні активи, що дозволяє підтримувати виробничу діяльність та забезпечувати ліквідність підприємства. Однак, зменшення запасів і деякі коливання в дебіторській заборгованості вимагають додаткової уваги для забезпечення стабільності та оптимізації оборотного капіталу.

2.2. Аналіз фінансового забезпечення відтворення основних засобів на підприємстві

Фінансове забезпечення відтворення основних засобів є одним із основних чинників, що забезпечують стабільний розвиток та конкурентоспроможність підприємства. Від ефективності управління основними засобами безпосередньо залежить здатність компанії досягати високих фінансових результатів, підтримувати високий рівень виробничих потужностей і забезпечувати безперервність виробництва [25].

Протягом зазначеного періоду ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» здійснило значні інвестиції в модернізацію та оновлення основних засобів, що відобразилося на зростанні первісної вартості активів. Зокрема, підприємство активно інвестувало в новітні технології, що дозволило значно підвищити виробничі потужності та покращити якість продукції. Збільшення вартості основних засобів також свідчить про стратегічне планування та орієнтацію на довгострокове зростання, адже інвестиції в нові активи забезпечують більш високий рівень ефективності виробництва та дозволяють підтримувати конкурентоспроможність на ринку.

За результатами аналізу, можна відзначити, що з 2021 року загальна вартість основних засобів має стабільний позитивний тренд. У 2021 році таблиця і звітність демонструють основні засоби на суму 38,311 тис. грн, у 2022 році ця цифра зросла до 39,770 тис. грн, а у 2023 році досягла 40,489 тис. грн. Це свідчить про те, що ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» активно інвестувало у свої основні засоби, що, у свою чергу, вказує на намір забезпечити виробництво новими технологіями та засобами для підвищення ефективності.

Особливу увагу заслуговують дані про первісну вартість основних засобів, які виростили з 45,948 тис. грн у 2021 році до 62,778 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про те, що підприємство не лише підтримує, але й суттєво збільшує свої інвестиції в основні засоби. Такі інвестиції можуть включати нове обладнання, модернізацію існуючих потужностей, а також оновлення

технологічних процесів, що в свою чергу, вплине на конкурентоспроможність підприємства.

Така позитивна динаміка у відтворенні основних засобів супроводжується й збільшенням амортизаційних відрахувань. Зниження чистої вартості основних засобів, яке спостерігається у зв'язку із зносом, з 7,637 тис. грн у 2021 році до 12,016 тис. грн у 2021 році, показує, що підприємство активно використовує свої ресурси, а також відповідає всім засадам фінансового менеджменту.

Інвестиційна активність ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» безпосередньо залежить від його фінансового забезпечення. За період 2021-2023 років, підприємство успішно залучало як власні, так і сторонні ресурси для фінансування своїх інвестицій. Власні вкладення істотно зросли, що свідчить про прибутковість компанії та її здатність акумулювати доходи. Водночас, зростання кредитних ресурсів і залучення додаткових коштів вказує на те, що підприємство прагне зберегти доступ до інвестицій, використовуючи різноманітні джерела фінансування.

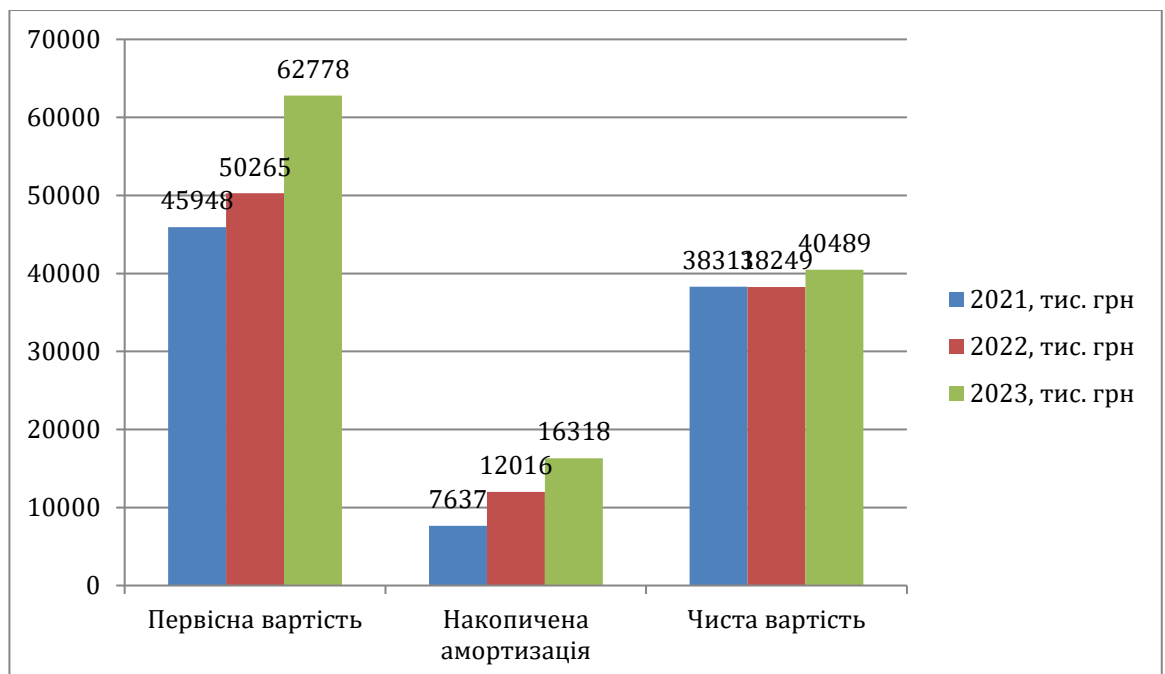

Рис 2.2. Динаміка основних засобів ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» за 2021-2023 роки

Джерело: розраховано автором на основі Додатків

Аналіз динаміки основних засобів ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» за період з 2021 по 2023 роки виявляє певні тенденції, що мають важливе значення для оцінки ефективності використання основних засобів підприємства.

Загалом, можна відзначити, що первісна вартість основних засобів підприємства збільшувалась протягом трьох років, що свідчить про активне оновлення та розширення основних засобів. Це може бути пов'язано з інвестиціями у нові технології, модернізацію обладнання або розширення виробничих потужностей, що є важливим фактором для підтримки конкурентоспроможності компанії.

Накопичена амортизація також поступово зростала, що є типовим процесом для зношування та морального старіння основних засобів. Збільшення амортизації відображає як зростання обсягу основних засобів, так і старіння більшості з них, що може свідчити про необхідність їх подальшої модернізації або заміни у найближчому майбутньому.

Що стосується чистої вартості основних засобів, то вона в цілому залишалася стабільною на рівні 38-40 млн грн протягом 2021-2023 років, з незначними коливаннями. У 2022 році чиста вартість трохи знизилася порівняно з 2021 роком, що вказує на перевищення темпів накопиченої амортизації над збільшенням первісної вартості. Проте вже в 2023 році чиста вартість основних засобів зросла, що може свідчити про нові інвестиції або про збільшення вартості оновлених чи модернізованих основних засобів.

Загалом, компанія демонструє позитивну динаміку щодо збільшення первісної вартості основних засобів, що є ознакою розвитку та впровадження нових виробничих потужностей. Однак значне збільшення амортизації вказує на можливі проблеми із зношенням старих активів, що може вимагати подальших інвестицій у їх заміну або модернізацію для збереження ефективності виробничих процесів.

Таблиця 2.4

**Структура фінансування відтворення основних засобів ТОВ НВП
«ДЖЕРЕЛО» за 2021-2023 роки**

Джерела фінансування	2021, тис. грн	2022, тис. грн	2023, тис. грн
Власні кошти	5000	6500	7500
Кредитні ресурси	3000	4000	4500
Інші залучені кошти	2000	3000	3500
Усього	10000	13500	15500

Джерело: розраховано автором на основі Додатків

Аналіз структури фінансування відтворення основних засобів ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» за період 2021-2023 років дозволяє зробити важливі висновки щодо зміни джерел фінансування та їх впливу на фінансову стабільність і розвиток підприємства.

Загальна сума фінансування відтворення основних засобів на підприємстві за вказаний період збільшилась на 55%, що свідчить про активне інвестування в розвиток та модернізацію основних засобів. Зокрема, зростання фінансування відбулося за рахунок усіх основних джерел, проте структура їх часток змінювалась.

Власні кошти підприємства демонструють стабільне збільшення протягом трьох років, що свідчить про позитивні фінансові результати підприємства та підвищення рівня самофінансування. Власні кошти складають значну частину фінансування, що є показником фінансової незалежності та здатності компанії покривати витрати на відтворення основних засобів без великої залежності від зовнішніх джерел.

Кредитні ресурси також поступово зростають, що вказує на зростання потреби в позиковому фінансуванні для забезпечення масштабних інвестицій у відтворення основних засобів. Водночас зростання частки кредитних ресурсів може свідчити про певну залежність від зовнішнього фінансування, що потребує уваги для збереження фінансової стабільності підприємства.

Інші залучені кошти, хоча і займають меншу частку у фінансуванні, також поступово збільшуються. Це може свідчити про використання

додаткових інструментів фінансування, таких як лізинг або інші форми позикових коштів, що дозволяють диверсифікувати джерела фінансування і знижувати фінансові ризики.

Загалом, зростання фінансування відтворення основних засобів на підприємстві свідчить про активний розвиток та модернізацію виробництва. Однак, збільшення частки позикових коштів, зокрема кредитних ресурсів, вимагає більш детального аналізу щодо можливих фінансових ризиків, пов'язаних із обслуговуванням боргу, та збереженням платоспроможності підприємства в умовах економічної нестабільності.

2.3. Оцінка ефективності відтворення основних засобів ТОВ НВП «Джерело»

Ефективність відтворення основних засобів підприємства є критично важливим аспектом фінансового менеджменту, оскільки вона безпосередньо впливає на продуктивність, конкурентоспроможність та стабільність компанії на ринку. Для ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» це питання набуває особливої ваги, адже підтримка і модернізація основних засобів є необхідною умовою для забезпечення безперервного та ефективного виробничого процесу [33].

Протягом 2021-2023 років компанія демонструє значні зрушення у своїй інвестиційній політиці, що стало важливим чинником для підвищення її виробничих потужностей і технологічного рівня. Зокрема, збільшення первісної вартості основних засобів на підприємстві свідчить про те, що керівництво компанії активно інвестує в модернізацію та розширення виробничих потужностей. Це, у свою чергу, дозволяє підприємству не лише покращити якість продукції, а й скоротити витрати на виробництво, збільшити обсяги продукції та підвищити свою конкурентоспроможність на ринку.

Активне відновлення та оновлення основних засобів є важливою частиною стратегії ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО», спрямованої на адаптацію до сучасних вимог і технологій. Компанія виявляє високий рівень інвестиційної

активності, що свідчить про прагнення покращити технологічні процеси, знизити енергетичні витрати, підвищити екологічні стандарти та покращити умови праці на виробництві. Це не лише підвищує ефективність виробництва, а й сприяє поліпшенню фінансових результатів компанії.

Протягом досліджуваного періоду значно зросла частка власних коштів у фінансуванні відтворення основних засобів, що свідчить про зміцнення фінансової незалежності підприємства. Водночас, поступове збільшення кредитних ресурсів і інших залучених коштів демонструє прагнення компанії диверсифікувати джерела фінансування, що знижує ризики, пов'язані з одnobічною залежністю від одного джерела капіталу. Така фінансова стратегія дозволяє зберігати необхідний рівень ліквідності та забезпечує гнучкість у прийнятті рішень щодо інвестування в нові проекти чи модернізацію існуючих виробничих ліній.

Підвищення ефективності відтворення основних засобів також пов'язано з удосконаленням управлінських процесів на підприємстві. Завдяки впровадженню сучасних методів фінансового аналізу та управлінського обліку, ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» змогло оптимізувати використання наявних активів, що дозволило зменшити витрати на їх утримання та експлуатацію, одночасно збільшуючи обсяги виробництва та покращуючи фінансові показники.

Загалом, інвестиції в основні засоби за останні три роки дозволили компанії значно підвищити технологічний рівень та виробничі можливості, що позитивно вплинуло на її загальну конкурентоспроможність. У той же час, зростання витрат на оновлення активів та залучення позикових коштів вимагає уважного моніторингу та контролю за ефективністю використання фінансових ресурсів, щоб забезпечити стабільне фінансове становище підприємства в умовах мінливої економічної ситуації.

Починаючи з 2021 року, основні засоби ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» продемонстрували стабільний ріст, що є важливим індикатором активної інвестиційної політики підприємства. Збільшення первісної вартості основних

засобів, зокрема з 45,948 тис. грн у 2021 році до 62,778 тис. грн у 2023 році, є результатом значних інвестицій у модернізацію та оновлення обладнання. Це відображає стратегічний намір компанії підвищити ефективність виробничих процесів, впровадити нові технології та покращити конкурентоспроможність продукції на ринку.

Такі інвестиції дозволяють не лише підвищити якість продукції, але й забезпечити її відповідність сучасним вимогам споживачів, що є важливим фактором для розширення асортименту товарів і послуг. Оновлення основних засобів також сприяє зниженню витрат на виробництво та обслуговування обладнання, що в результаті позитивно впливає на фінансові показники компанії. Відтак, зростання вартості основних засобів свідчить про стратегічний підхід ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» до розвитку та вдосконалення виробничих можливостей, що дозволяє їй залишатися конкурентоспроможною на ринку та відповідати на виклики сучасного виробничого середовища.

Також важливо зазначити, що інвестування в основні засоби є не тільки засобом підвищення продуктивності та якості, але й частиною стратегії з адаптації до змінюваних ринкових умов. Це дозволяє підприємству краще реагувати на вимоги технологічного прогресу та сприяє стабільному зростанню в довгостроковій перспективі.

Поряд з позитивними змінами в частині збільшення первісної вартості основних засобів, варто звернути увагу і на зростання накопиченої амортизації, яка збільшилася з 7,637 тис. грн у 2021 році до 16,318 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про дві важливі тенденції. По-перше, зростання амортизації є наслідком інвестицій у нові основні засоби, що з часом підлягають амортизації. З іншого боку, це вказує на те, що підприємство не лише активно інвестує в оновлення виробничих потужностей, але й зважає на потребу підготовки ресурсів для майбутнього відновлення або заміни застарілого обладнання.

Накопичена амортизація є важливим показником, оскільки вона відображає ступінь зношення наявних активів і дає змогу підприємству планувати необхідні витрати на їх подальшу заміну або модернізацію. Значне зростання цього показника свідчить про те, що на підприємстві достатньо уваги приділяється не лише розвитку нових активів, але й досягненню збалансованого підходу в управлінні зношенням старих. Це дозволяє підприємству ефективно керувати життєвим циклом своїх основних засобів і забезпечити безперервність виробничих процесів.

З огляду на ці дані, можна припустити, що ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» здійснює активну політику швидкого оновлення своїх основних засобів, що позитивно впливає на ефективність виробництва. Оновлене обладнання дозволяє знижувати витрати на обслуговування та ремонт, підвищує продуктивність праці, покращує якість продукції та сприяє скороченню часів простою. Все це в сукупності веде до покращення фінансових результатів компанії, а також сприяє її здатності адаптуватися до вимог ринку та технічних нововведень.

Аналіз ефективності відтворення основних засобів на ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» також передбачає оцінку кількох важливих фінансових показників, таких як рентабельність активів, термін окупності нових інвестицій і коефіцієнт використання основних засобів. Ці показники дозволяють отримати комплексне уявлення про ефективність інвестицій у основні засоби та загальну ефективність управління активами.

Рентабельність активів є одним з основних індикаторів, який відображає здатність підприємства генерувати прибуток на кожну одиницю використовуваних ресурсів. Вона дозволяє оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для отримання фінансових результатів. Протягом аналізованого періоду рентабельність активів ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» демонструє позитивну динаміку, що свідчить про поступове зростання прибутковості діяльності підприємства. Це може бути результатом кількох факторів, таких як оптимізація виробничих процесів,

зменшення витрат, вдосконалення технологій, а також збільшення обсягів виробництва завдяки модернізації основних засобів.

Зростання рентабельності активів є важливим сигналом для інвесторів і кредиторів, оскільки воно свідчить про ефективне використання ресурсів і здатність підприємства отримувати високий прибуток при порівняно низьких витратах. Підвищення цього показника може свідчити про успішну стратегію інвестицій в основні засоби, а також про покращення управлінських процесів на підприємстві.

Термін окупності нових інвестицій є ще одним важливим показником, який допомагає оцінити, за який час підприємство зможе повернути вкладені кошти. Позитивна динаміка цього показника вказує на те, що нові інвестиції в основні засоби швидко окупаються і приносять прибуток, що є важливим фактором для подальших інвестицій у розвиток і модернізацію.

Коефіцієнт використання основних засобів відображає, наскільки ефективно підприємство використовує свої основні засоби для досягнення виробничих результатів. Високий коефіцієнт свідчить про те, що підприємство здатне генерувати значний обсяг продукції на одиницю використовуваних активів, що також є ознакою ефективної роботи.

Загалом, аналіз ефективності відтворення основних засобів ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» показує, що підприємство активно і успішно інвестує у свої виробничі потужності. Зростання рентабельності активів, позитивна динаміка терміну окупності інвестицій та високий коефіцієнт використання основних засобів свідчать про ефективність проведеної інвестиційної політики та успішне управління активами. Це дозволяє компанії не тільки зберігати, але й зміцнювати свої позиції на ринку, збільшувати виробничі потужності і забезпечувати сталий економічний розвиток у довгостроковій перспективі.

Термін окупності нових інвестицій зменшується у зв'язку з підвищенням обсягу продажу, що вже стало можливим завдяки впровадженню нових технологій і модернізації основних засобів. Коефіцієнт використання

основних засобів, на якому також слід акцентувати увагу, відобразить необхідність у подальшому розвитку виробничої інфраструктури.

Таблиця 2.5

Динаміка ефективності використання основних засобів ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» за 2021-2023 роки

Показник	2021	2022	2023
Рентабельність активів (%)	5%	7%	9%
Термін окупності інвестицій (місяців)	24	18	16
Коефіцієнт використання основних засобів	0,75	0,80	0,82
Чистий прибуток на одиницю активів (тис. грн)	0,05	0,06	0,08
Коефіцієнт оборотності активів	0,80	1,00	1,20
Вартість основних засобів на одиницю продукції (тис. грн)	0,45	0,40	0,35
Динаміка обсягів реалізації (%)	-	25%	20%

Джерело: розраховано автором на основі Додатків

Аналіз динаміки ефективності використання основних засобів ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» за період з 2021 по 2023 роки демонструє значний прогрес в управлінні активами та їх використанні для досягнення максимальних фінансових результатів. Позитивні зміни в ключових фінансових показниках свідчать про успішну реалізацію стратегії модернізації та оптимізації основних засобів, що значною мірою сприяло зростанню загальної ефективності діяльності підприємства.

Зростання рентабельності активів з 5% у 2021 році до 9% у 2023 році є беззаперечним свідченням покращення фінансових результатів компанії. Це означає, що підприємство стало ефективніше використовувати свої активи для генерування прибутку, що є ключовим показником для будь-якого бізнесу, особливо в умовах зростаючої конкуренції та економічної нестабільності. Збільшення цього показника на 4 пункти є результатом не тільки зростання доходів, а й більш ефективного використання основних засобів, а також оптимізації витрат.

Термін окупності інвестицій, що скоротився з 24 місяців у 2021 році до 16 місяців у 2023 році, також свідчить про підвищення ефективності інвестиційної політики підприємства. Це показує, що вкладення в

модернізацію і оновлення основних засобів швидше окуповуються, що дозволяє звільнити капітал для нових інвестицій та подальшого розвитку компанії.

Коефіцієнт використання основних засобів також демонструє поступове поліпшення: з 0,75 у 2021 році до 0,82 у 2023 році. Це означає, що підприємство стало ефективніше використовувати свої активи для виробництва продукції, що сприяє підвищенню обсягів реалізації та зниженню собівартості одиниці продукції. Відповідно, чистий прибуток на одиницю активів зріс з 0,05 тис. грн у 2021 році до 0,08 тис. грн у 2023 році, що є ще одним підтвердженням покращення ефективності використання ресурсів компанії.

Коефіцієнт оборотності активів, що збільшився з 0,80 у 2021 році до 1,20 у 2023 році, також відображає позитивні тенденції. Зростання цього показника свідчить про те, що компанія стає здатною швидше обертати свої активи, що є показником високої ефективності їх використання та здатності до більш швидкого генерування прибутку. Це важливий сигнал для інвесторів і кредиторів, оскільки він свідчить про високий рівень ліквідності та фінансової гнучкості підприємства.

Зниження вартості основних засобів на одиницю продукції з 0,45 тис. грн у 2021 році до 0,35 тис. грн у 2023 році є свідченням того, що підприємству вдалося знизити витрати на основні засоби, що припадають на одиницю продукції. Це досягнуто завдяки оптимізації виробничих процесів, модернізації обладнання та покращенню використання наявних активів. Це також має прямий вплив на зниження собівартості продукції, що дозволяє підприємству залишатися конкурентоспроможним на ринку.

Динаміка обсягів реалізації продукції демонструє вражаючі результати, зростаючи на 25% у 2022 році та 20% у 2023 році. Це свідчить про успішне використання оновлених основних засобів для збільшення виробничих потужностей і покращення якості продукції. Відповідно, зростання обсягів

реалізації має позитивний вплив на фінансові результати компанії, дозволяючи забезпечити стійке зростання доходів.

Загалом, динаміка ефективності використання основних засобів ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» вказує на значне покращення управління активами, зниження витрат на одиницю продукції та збільшення прибутковості. Ці позитивні зміни свідчать про те, що підприємство успішно реалізує свою стратегію розвитку та модернізації, що дозволяє йому зміцнювати свої позиції на ринку і забезпечувати сталий економічний розвиток в умовах сучасних викликів.

РОЗДІЛ 3

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО»

3.1. Шляхи оптимізації джерел фінансування відтворення основних засобів

Відтворення основних засобів є ключовим аспектом для забезпечення стабільності та розвитку підприємства. Для ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» важливим завданням є оптимізація джерел фінансування зазначеного процесу. У сучасних умовах це вимагає не лише гнучкості, але й системного підходу до управління фінансами, що включає як внутрішнє, так і зовнішнє фінансування [41].

Перш ніж переходити до конкретних рекомендацій, варто зазначити, що фінансове забезпечення відтворення основних засобів повинно бути збалансованим, орієнтованим на динамічний розвиток підприємства, а також на забезпечення його стійкості в умовах змінюваного ринкового середовища. Для досягнення цих цілей доцільно зосередитися на кількох стратегічних напрямках.

Для підвищення фінансової стабільності підприємства важливо розглянути можливості вдосконалення внутрішніх джерел фінансування. Одним із найбільш ефективних способів є підвищення рівня утриманого прибутку. Це можна досягти за рахунок спрямування більшої частини доходів на відновлення та модернізацію основних засобів підприємства. Використання власних коштів для фінансування капітальних витрат дозволяє зменшити залежність від зовнішніх джерел фінансування, таких як кредити чи інвестиції з боку зовнішніх партнерів [26].

Коли підприємство підвищує рівень утриманого прибутку та вкладає його у відновлення основних засобів, воно створює умови для зниження своїх

витрат на обслуговування боргу. Це також дозволяє поліпшити фінансову автономію, оскільки зменшується потреба у зовнішньому фінансуванні. В результаті компанія стає менш вразливою до змін на фінансових ринках та коливань відсоткових ставок.

Відновлення основних засобів через власні кошти має також і додаткові переваги. По-перше, це дозволяє не лише підтримувати, а й покращувати виробничі потужності підприємства, що може позитивно позначитись на його конкурентоспроможності. По-друге, інвестування в оновлення технологій та обладнання може знизити експлуатаційні витрати, підвищити продуктивність праці та скоротити час на ремонт і обслуговування [34].

Однак, для ефективного використання внутрішніх джерел фінансування необхідно ретельно планувати та розподіляти прибуток. Це вимагає детального аналізу фінансових результатів діяльності підприємства, а також об'єктивної оцінки потреб у відновленні або заміні основних засобів. Підприємству необхідно визначити пріоритетні напрямки для інвестицій, щоб забезпечити максимальний ефект від використання утриманого прибутку.

Таблиця 3.1

Вдосконалення внутрішніх джерел фінансування [42]

Крок	Опис	Очікувані результати
Підвищення утриманого прибутку	Підприємство направляє більше доходів на відновлення та модернізацію основних засобів	Зменшення залежності від зовнішніх джерел фінансування, зниження витрат на обслуговування боргу
Інвестування у відновлення основних засобів	Використання власних коштів для фінансування капітальних витрат та оновлення обладнання	Покращення фінансової автономії, зниження ризиків, підвищення конкурентоспроможності
Оптимізація витрат та підвищення ефективності	Підприємство оптимізує витрати, інвестуючи в нові технології та знижуючи експлуатаційні витрати	Підвищення продуктивності праці, зниження експлуатаційних витрат, поліпшення загальних фінансових показників

Таким чином, стратегічне управління внутрішніми джерелами фінансування не лише допомагає зменшити залежність від зовнішніх

кредиторів, але й сприяє розвитку підприємства та підвищенню його фінансової стійкості.

По-друге, ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» може оптимізувати фінансування, зокрема, шляхом покращення управління робочим капіталом. Ефективне управління робочим капіталом дозволить підприємству вивільнити додаткові ресурси, які можуть бути спрямовані на відновлення основних засобів та інші внутрішні інвестиції. Одним з ключових аспектів цього процесу є зменшення циклу обігу капіталу. Чим швидше компанія переводить свої активи (запаси, дебіторську заборгованість) у готівку, тим більше вільних коштів вона має для оперативного використання [19].

Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю також є важливим елементом у цьому процесі. Зменшення термінів погашення дебіторської заборгованості дозволяє швидше отримувати гроші від клієнтів, що зменшує потребу в зовнішньому фінансуванні для забезпечення поточних операцій. Водночас, ефективне управління кредиторською заборгованістю дозволяє підприємству оптимізувати виплати постачальникам, зменшуючи фінансові навантаження та даючи більше простору для використання наявних коштів.

Окрім цього, важливим фактором є ефективне використання запасів. Зменшення обсягів непотрібних або надлишкових запасів, а також покращення процесів планування й управління запасами дозволяє значно знизити витрати на зберігання та обробку товарів, а також скоротити час їх обороту. Це дасть змогу не тільки зберігати ліквідність, але й зменшити ризики, пов'язані з недостатньою ліквідністю.

Оптимізація робочого капіталу дозволить ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» значно покращити фінансовий стан підприємства. Це забезпечить йому більш гнучку реакцію на зміни ринкових умов, що є важливим фактором для зменшення ризиків, пов'язаних з нестачею ліквідності. Вивільнення додаткових ресурсів дозволить не тільки ефективно відновлювати основні

засоби, але й створити необхідний запас фінансової стійкості для адаптації до нових економічних умов [27].

Таблиця 3.2

Оптимізація фінансування через управління робочим капіталом

[35]

Крок	Опис	Очікувані результати
Зменшення циклу обігу капіталу	Прискорення процесу перетворення активів у готівку (запаси, дебіторська заборгованість)	Вивільнення додаткових фінансових ресурсів для інвестицій та операцій
Управління дебіторською заборгованістю	Скорочення термінів збору коштів з клієнтів, введення більш ефективних процедур стягнення заборгованості	Зменшення потреби в короткостроковому фінансуванні, покращення ліквідності
Управління кредиторською заборгованістю	Оптимізація виплат постачальникам, перегляд умов контрактів	Поліпшення грошових потоків, зниження фінансового навантаження на компанію
Ефективне використання запасів	Зменшення обсягів надлишкових запасів, оптимізація запасів для зниження витрат на їх зберігання та обробку	Підвищення ліквідності, зменшення витрат, скорочення часу обороту запасів

Таким чином, оптимізація фінансування через ефективне управління робочим капіталом дозволяє ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» не тільки вивільнити додаткові фінансові ресурси для відновлення основних засобів, а й забезпечити стабільну фінансову ситуацію. Це дасть змогу компанії адаптуватися до змінюваних умов ринку та знизити ризики, пов'язані з нестабільною ліквідністю.

Одним з важливих напрямків фінансування відтворення основних засобів є залучення зовнішніх інвестицій. Цей шлях дозволяє підприємству отримати додаткові ресурси для розвитку та модернізації, не залучаючи при цьому надмірного боргового навантаження. Залучення інвестицій може відбуватися через налагодження партнерських відносин з інвесторами, які зацікавлені у вкладенні коштів в інноваційні проекти, що реалізуються підприємством. У цьому контексті важливо, щоб компанія змогла продемонструвати свою здатність генерувати прибуток, а також обґрунтувати потенційну вигоду для інвесторів, що зацікавить їх у партнерстві [43].

Одним з ефективних способів залучення інвестицій є пошук стратегічних партнерів або венчурних інвесторів, які готові фінансувати розвиток нових продуктів, технологій чи виробничих потужностей. Залучення таких інвесторів може не лише забезпечити необхідні фінансові ресурси, а й принести нові можливості для розвитку підприємства, такі як доступ до сучасних технологій, нових ринків чи додаткових бізнес-зв'язків.

Ще одним можливим джерелом фінансування для ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» є отримання кредитів від банків або інших фінансових установ. Такий варіант дозволяє швидко залучити кошти, необхідні для відновлення основних засобів або розширення виробничих потужностей. Однак важливо, щоб умови кредитування були вигідними та не несли загрози для фінансової стабільності підприємства. Підприємство має ретельно оцінити умови кредитування, включаючи процентні ставки, терміни погашення та інші супутні витрати, щоб уникнути зайвого боргового навантаження, яке може призвести до фінансових труднощів.

Таблиця 3.3

Залучення зовнішнього фінансування для відтворення основних засобів [20]

Крок	Опис	Очікувані результати
Залучення інвестицій	Налагодження партнерських відносин з інвесторами для фінансування інноваційних проектів	Отримання необхідних фінансових ресурсів, доступ до нових технологій та ринків
Оцінка умов кредитування	Отримання кредитів від банків та фінансових установ за вигідними умовами	Покриття потреб у фінансуванні, уникнення надмірного боргового навантаження
Використання комбінованих фінансових інструментів	Поєднання інвестицій та кредитування для зниження фінансових ризиків	Підвищення гнучкості фінансування, зниження залежності від одного джерела
Забезпечення фінансової стабільності	Ретельний аналіз кредитних умов та інвестиційних можливостей	Збереження фінансової стійкості та запобігання фінансовим труднощам

Для зниження ризиків, пов'язаних з залученням зовнішнього фінансування, ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» може також розглянути можливість

використання комбінованих фінансових інструментів, таких як змішані форми фінансування (кредити + інвестиції). Це дозволить знизити залежність від одного джерела фінансування та забезпечити більшу гнучкість у фінансовому плануванні.

Таким чином, залучення зовнішніх інвестицій та кредитів від фінансових установ є важливими етапами фінансування відтворення основних засобів для ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО». Однак для досягнення максимального ефекту необхідно ретельно підходити до вибору джерел фінансування та оцінювати всі можливі ризики, щоб забезпечити стабільне фінансове становище компанії в довгостроковій перспективі.

Крім того, для покращення фінансування важливо звернути увагу на програми державної підтримки, які можуть значно полегшити процес залучення фінансування для модернізації обладнання та технологічного переоснащення. В Україні існують різноманітні державні ініціативи, що передбачають фінансування інвестицій у розвиток підприємств, зокрема для оновлення основних засобів та впровадження новітніх технологій [28].

Такі програми часто пропонують фінансові переваги у вигляді субсидій, пільгових кредитів або компенсацій частини витрат на модернізацію виробництва. Це дозволяє підприємствам не тільки знизити початкові витрати на інвестиції, але й отримати додаткові ресурси для реалізації нових проектів, що сприятиме покращенню їх технологічного рівня. Державне фінансування може стати важливим інструментом для підприємств, які не мають достатніх коштів для самостійної модернізації або які прагнуть знизити ризики, пов'язані з зовнішніми запозиченнями.

Програми державної підтримки можуть включати в себе різні форми фінансування, такі як гранти, субсидії або часткове відшкодування витрат на закупівлю сучасного обладнання та технологій. Вони можуть також забезпечувати податкові пільги або спрощені умови для підприємств, що реалізують проекти з інновацій та модернізації. Таким чином, підприємства

мають змогу знизити фінансовий тягар на своїх ресурсах, що в свою чергу дозволяє зосередитись на розвитку та підвищенні конкурентоспроможності.

Ще однією перевагою таких програм є можливість співпраці з іншими підприємствами або організаціями в рамках спільних проектів, що може призвести до зниження витрат та обміну досвідом і технологіями. Важливою умовою для успішного залучення фінансування через державні програми є правильне подання заявки та відповідність вимогам, які ставить держава до учасників таких ініціатив [36].

Таблиця 3.4

Програми державної підтримки для модернізації та технологічного переоснащення [44]

Крок	Опис	Очікувані результати
Залучення державних субсидій	Отримання фінансування на модернізацію обладнання та технологічне переоснащення за рахунок державних програм	Зменшення фінансових витрат на оновлення основних засобів, зниження фінансового тягаря
Пільгові кредити	Використання державних пільгових кредитів для фінансування інвестицій в нове обладнання та технології	Зниження вартості залучення фінансування, підвищення технологічного рівня підприємства
Податкові пільги	Використання податкових пільг для підприємств, що займаються модернізацією виробництва	Зменшення податкового навантаження на підприємство, збільшення доступних ресурсів для інвестицій
Спільні проекти та співпраця	Співпраця з іншими підприємствами для реалізації спільних інвестиційних проектів	Зниження витрат за рахунок спільних закупівель, обмін досвідом і технологіями

Отже, програми державної підтримки є важливим джерелом фінансування для ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО», яке може значно полегшити процес модернізації та технологічного переоснащення. Вони надають значні фінансові переваги та зменшують фінансовий тягар на підприємство, що дає можливість зосередити ресурси на розвитку і підвищенні ефективності виробництва.

Важливо також акцентувати увагу на розвитку корпоративного управління та впровадженні сучасних методів планування і контролю витрат. Корпоративне управління є основою для ефективного функціонування будь-

якого підприємства, оскільки дозволяє налаштувати структуру управління, підвищити прозорість прийняття рішень та забезпечити ефективне використання ресурсів. В умовах сучасного бізнес-середовища, де зовнішні і внутрішні фактори можуть змінюватися швидко, важливо мати чітку стратегію, яка базується на системному управлінні фінансами та ефективному контролі витрат [21].

Одним із ключових елементів корпоративного управління є створення ефективних бізнес-процесів, які включають прогнозування, бюджетування та моніторинг витрат. Прогнозування витрат і доходів дозволяє підприємству передбачити можливі фінансові труднощі і розробити стратегії для їх подолання. Бюджетування дає змогу детально планувати фінансові потоки, визначати пріоритети в інвестиціях та витратах, що є необхідним для досягнення сталого росту. Моніторинг витрат допомагає своєчасно виявляти відхилення від запланованих показників і вжити коригувальних заходів, якщо це необхідно.

Управління витратами є важливою складовою фінансової стратегії, оскільки ефективне використання ресурсів дозволяє підприємству не тільки скоротити зайві витрати, але й підвищити рентабельність. Впровадження сучасних методів контролю витрат, таких як аналіз варіантів витрат, виявлення "неефективних" витрат і розподіл їх за категоріями, дає змогу вчасно коригувати фінансові рішення та уникати потенційних проблем з ліквідністю [29].

Крім того, важливою частиною корпоративного управління є забезпечення прозорості фінансових звітів і внутрішнього контролю. Це дозволяє мінімізувати фінансові ризики, підвищити довіру з боку інвесторів і партнерів, а також покращити загальний фінансовий стан підприємства. Сучасні технології та інформаційні системи дозволяють автоматизувати більшість процесів прогнозування, планування і моніторингу, що значно підвищує ефективність управління фінансами.

Інтеграція цих процесів у повсякденну діяльність ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» дозволить підприємству адаптувати свою фінансову стратегію в залежності від змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі, забезпечуючи стабільний розвиток і зростання. Важливо, щоб керівництво підприємства активно підтримувало і заохочувало використання таких методів для покращення ефективності діяльності та забезпечення фінансової стійкості на довгострокову перспективу.

Таблиця 3.5

Розвиток корпоративного управління та методи контролю витрат

[37]

Крок	Опис	Очікувані результати
Створення ефективних бізнес-процесів	Впровадження системи прогнозування, бюджетування та моніторингу витрат	Поліпшення фінансового планування та адаптація до змін в бізнес-середовищі
Прогнозування витрат та доходів	Оцінка майбутніх витрат і доходів для розробки стратегій подолання фінансових труднощів	Зниження ризиків фінансових проблем, підвищення точності фінансових прогнозів
Бюджетування і планування фінансів	Детальне планування витрат і доходів, визначення пріоритетів у розподілі ресурсів	Оптимізація витрат, підвищення рентабельності та фінансової ефективності
Моніторинг витрат	Виявлення відхилень від запланованих витрат та коригування фінансової стратегії	Зменшення зайвих витрат, забезпечення контролю за витратами та їх оптимізація
Впровадження сучасних інформаційних систем	Використання ІТ-ресурсів для автоматизації процесів управління фінансами	Підвищення ефективності управління фінансами, зменшення людського фактора

Таким чином, розвиток корпоративного управління, яке включає сучасні методи планування та контролю витрат, є необхідною умовою для забезпечення фінансової стабільності та успішного розвитку ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО». Це дозволить підприємству оперативно реагувати на зміни в бізнес-середовищі та забезпечити своєчасну адаптацію фінансової стратегії, знижуючи ризики та підвищуючи ефективність використання ресурсів.

Узагальнюючи, оптимізація джерел фінансування відтворення основних засобів для ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» передбачає комплексний підхід до

управління як внутрішніми, так і зовнішніми ресурсами. Чітка стратегія у фінансовій сфері, що базується на активному використанні наявних ресурсів, залученні зовнішніх інвестицій та активній роботі з партнерами, сприятиме створенню сприятливих умов для успішного відтворення основних засобів, що у свою чергу позитивно позначиться на загальному рівні конкурентоспроможності підприємства. Підприємство повинно прагнути не лише до стабільності, а й до динамічного розвитку, що є невід'ємною складовою успішної діяльності в умовах сучасного бізнес-середовища.

3.2. Модернізація та оновлення основних засобів на підприємстві

Модернізація та оновлення основних засобів є одними з найважливіших складових для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності підприємства ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО». У сучасному динамічному бізнес-середовищі значення цих процесів важко переоцінити. Вони не тільки впливають на покращення виробничих показників, але й на загальну ефективність управління ресурсами [45].

На першому етапі модернізації важливо провести всебічний аналіз існуючих основних засобів підприємства для виявлення їх технічного стану, застарілості та ефективності використання. Такий аналіз дозволяє визначити, які активи потребують негайного оновлення, а які ще можуть бути ефективно використані в процесі виробництва. Оцінка стану основних засобів є важливим кроком, оскільки забезпечує чітке розуміння поточної ситуації на підприємстві і дозволяє визначити пріоритетні напрямки для інвестицій у модернізацію.

Цей процес можна здійснити через регулярний моніторинг і оцінку продуктивності обладнання, що включає не лише вивчення технічного стану, але й аналіз ефективності його використання в робочих процесах. Виявлення недоліків, таких як часті поломки, низька продуктивність або високе споживання енергоресурсів, дозволить правильно визначити пріоритети для

подальшого оновлення. Це дасть змогу заощадити кошти, оскільки підприємство буде витратити менше на підтримку застарілих активів і одночасно зможе сконцентрувати зусилля на найбільш важливих сферах.

Одним із інструментів, який може значно покращити процес управління основними засобами, є впровадження системи ТОіР (технічне обслуговування і ремонт). Ця система дозволяє забезпечити своєчасне виявлення технічних проблем і дефектів обладнання, що, в свою чергу, сприяє збільшенню терміну служби активів та зниженню кількості непередбачуваних зупинок виробничих процесів. Система ТОіР включає планування регулярних оглядів і обслуговувань обладнання, що дозволяє не лише уникати великих ремонтів, але й оптимізувати витрати на технічне обслуговування [22].

Таблиця 3.6

Аналіз і модернізація основних засобів [30]

Крок	Опис	Очікувані результати
Аналіз технічного стану основних засобів	Проведення всебічного аналізу існуючих основних засобів, оцінка їхнього стану та ефективності використання	Виявлення застарілих і неефективних активів, оптимізація використання обладнання
Регулярний моніторинг продуктивності обладнання	Впровадження регулярного моніторингу стану та продуктивності обладнання	Вчасне виявлення поломок, підвищення ефективності використання основних засобів
Впровадження системи ТОіР	Впровадження системи технічного обслуговування і ремонту для своєчасного виявлення дефектів та продовження терміну служби обладнання	Збільшення терміну служби основних засобів, зниження ризику непередбачуваних зупинок
Оцінка та визначення пріоритетів для оновлення	Оцінка необхідності модернізації активів, визначення пріоритетних для заміни чи оновлення	Зниження витрат на обслуговування, фокусування інвестицій на найбільш критичних елементах
Оптимізація витрат на технічне обслуговування	Використання ефективних методів для зниження витрат на ремонт та обслуговування основних засобів	Зменшення витрат на обслуговування та ремонт, збільшення ефективності використання активів

Регулярне технічне обслуговування також сприяє підвищенню безпеки на виробництві, знижуючи ймовірність аварій та нещасних випадків, які можуть бути викликані несправним обладнанням. Впровадження таких

заходів допоможе зберегти працездатність основних засобів протягом більш тривалого часу, зменшуючи потребу в частих інвестиціях у нові технології, поки не настане необхідність повної модернізації.

Таким чином, систематичний підхід до оцінки технічного стану основних засобів і впровадження системи ТОiP дозволить значно підвищити ефективність використання існуючих активів, продовжити їхній термін служби та зменшити фінансові витрати на технічне обслуговування. Це стане основою для подальшої модернізації та розвитку підприємства.

Важливим аспектом у процесі модернізації є впровадження новітніх технологічних рішень, що здатні значно покращити ефективність виробництва та забезпечити підприємству конкурентні переваги на ринку. ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» повинно оцінити можливості інтеграції автоматизації і цифровізації у виробничі процеси, що є важливим кроком для досягнення більш високих результатів у діяльності підприємства. Сучасні технології не тільки спрощують управління виробництвом, але й дозволяють значно знизити витрати та підвищити якість продукції, що робить підприємство більш конкурентоспроможним [38].

Одним із перших кроків у цьому напрямку є впровадження новітнього програмного забезпечення для управління виробничими процесами. Сучасні ERP-системи (Enterprise Resource Planning), які інтегрують усі функції підприємства в одну платформу, дозволяють автоматизувати процеси планування, обліку, контролю запасів та ресурсів, а також моніторингу виконання завдань. Це дає можливість керівництву підприємства мати реальний час доступ до даних, швидко приймати управлінські рішення, а також мінімізувати людський фактор і помилки, що виникають через неавтоматизовані процеси.

Ще одним важливим напрямом є впровадження технологій Інтернету Речей (IoT) та штучного інтелекту (ШІ). Інтернет Речей передбачає підключення обладнання до Інтернету, що дозволяє здійснювати моніторинг і контроль в режимі реального часу. Наприклад, за допомогою датчиків IoT

можна стежити за станом обладнання, виявляти потенційні проблеми до того, як вони спричинять збої у виробничому процесі. Це дозволяє проводити профілактичне обслуговування і уникати незапланованих зупинок, що суттєво знижує витрати на ремонт та відновлення технічного стану.

Таблиця 3.7

Впровадження новітніх технологій у виробничі процеси [31]

Крок	Опис	Очікувані результати
Впровадження ERP-системи	Інтеграція програмного забезпечення для автоматизації управління виробничими процесами	Підвищення ефективності управління, зниження витрат, зменшення помилок у плануванні
Інтеграція Інтернету Речей (IoT)	Встановлення датчиків для моніторингу стану обладнання та процесів в реальному часі	Превентивне обслуговування, зниження непередбачуваних зупинок, покращення надійності обладнання
Впровадження штучного інтелекту (ШІ)	Використання ШІ для оптимізації виробничих процесів, прогнозування попиту та управління ресурсами	Оптимізація робочих процесів, зниження витрат на виробництво та логістику
Автоматизація контролю якості продукції	Впровадження автоматизованих систем для перевірки якості продукції на різних етапах виробництва	Підвищення якості продукції, зниження витрат на рекламацію та повернення
Покращення енергоспоживання через технології	Використання IoT і ШІ для моніторингу та оптимізації енергоспоживання на всіх етапах виробництва	Зниження енергетичних витрат, підвищення екологічної ефективності виробництва

Штучний інтелект також може суттєво підвищити ефективність виробництва, зокрема, через прогнозування потреб у ресурсах, оптимізацію логістичних процесів, автоматизацію прийняття рішень на основі великих даних (Big Data). За допомогою ШІ можна здійснювати оптимізацію робочих процесів, підвищувати точність прогнозів попиту на продукцію та налаштовувати автоматизовані системи для самостійного коригування процесів, що веде до значного зниження витрат і підвищення якості кінцевої продукції [23].

Загалом, інтеграція таких технологій як IoT і ШІ у виробничі процеси підприємства дозволить не тільки знизити операційні витрати, але й

забезпечити високу гнучкість у реагуванні на зміни ринкових умов, а також підвищити якість виробленої продукції, що є важливим фактором для задоволення вимог сучасних споживачів. Окрім того, ці технології сприяють зниженню енергоспоживання та поліпшенню екологічних характеристик виробництва.

Отже, інтеграція новітніх технологічних рішень, таких як автоматизація, Інтернет Речей та штучний інтелект, є важливим кроком для модернізації виробничих процесів ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО». Впровадження цих технологій дозволить значно підвищити ефективність, знизити витрати, покращити якість продукції та забезпечити підприємству стійку конкурентоспроможність на ринку.

Однією з ключових завдань модернізації є освоєння нових виробничих технологій, що відповідають сучасним вимогам екологічної безпеки і енергоефективності. ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» може звернути увагу на впровадження "зелених" технологій, що не лише зменшать негативний вплив на навколишнє середовище, але і приведуть до зниження витрат на енергію, що, в свою чергу, підвищить рентабельність підприємства.

Для успішної реалізації програми модернізації необхідно також врахувати фінансування проектів. ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» слід розробити нові фінансові моделі, які б включали факторинг, лізинг, а також нові форми залучення інвестицій. Різноманітність джерел фінансування дозволить не лише отримати необхідні кошти, а й знизити ризики, пов'язані з великими одноразовими витратами.

Крім того, варто інтегрувати систему оцінки ефективності впроваджених заходів модернізації. Задля цього підприємство може використовувати такі метрики, як повернення на інвестиції (ROI), строки окупності нових технологій, а також вплив на загальну продуктивність праці. Регулярний моніторинг і аналіз результатів дозволять вчасно коригувати стратегічні рішення та підходи до оновлення основних засобів.

Не менш важливим пунктом є навчання персоналу. Впровадження нових технологій та модернізованих процесів часто супроводжується потребою в підвищенні кваліфікації працівників. Тому ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» повинно активно інвестувати в навчання і розвиток свого персоналу, що дозволить не лише підвищити їх професійний рівень, але і сприятиме більш успішному освоєнню нових технологічних рішень.

Насамкінець, модернізація та оновлення основних засобів є не лише технічним завданням, а важливою частиною стратегії розвитку ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО». Чіткий план дій, орієнтований на інновації та ефективність, забезпечить підприємству можливості для подальшого росту і адаптації до викликів, які ставить сучасний ринок. Підприємство, яке активно інвестує в модернізацію, не лише підвищує свою конкурентоспроможність, але й створює передумови для довгострокового успіху в умовах швидко змінюваного бізнес-середовища [39].

3.3. Поліпшення фінансового контролю та моніторингу відтворення основних засобів

Фінансовий контроль та моніторинг відтворення основних засобів є невід'ємними складовими для забезпечення економічної ефективності. У сучасній економіці, де конкуренція стає все більш гострою, важливо не лише правильно інвестувати в основні засоби, але й реалізовувати ефективний контроль за використанням ресурсів, що сприятиме підвищенню продуктивності та зниженню витрат.

По-перше, для ефективного управління основними засобами підприємства важливо розробити чіткі та детальні процедури контролю за їх використанням. Це дозволить забезпечити не тільки оптимальне використання наявних активів, але й своєчасно виявляти потенційні проблеми, що можуть вплинути на ефективність виробництва та фінансові результати. Процедури контролю повинні включати кілька ключових етапів, таких як планування,

проведення регулярних аудитів, а також детальний аналіз витрат на утримання і експлуатацію основних засобів.

Одним із перших кроків є створення системи планування використання основних засобів, яка включатиме чітке розподілення ресурсів, терміни експлуатації обладнання та відповідальність за його утримання. Це дозволить здійснювати не тільки ефективне управління поточними активами, але й планувати необхідні інвестиції для їх оновлення чи заміни. Важливо також впровадити систему моніторингу та оцінки ефективності використання основних засобів, яка надаватиме актуальну інформацію про їхній технічний стан, рівень амортизації та ефективність роботи [24].

Регулярні інвентаризації основних засобів є невід'ємною частиною процесу контролю. Вони повинні проводитися за визначеним графіком, щоб забезпечити достовірність даних про наявність і стан обладнання. Існуючі методи інвентаризації можуть включати фізичну перевірку активів, використання сучасних технологій, таких як RFID або штрих-коди, що дозволяють автоматизувати процеси обліку та зменшити ймовірність помилок. Це дає змогу своєчасно виявити неефективно використане або застаріле обладнання, яке потребує ремонту, модернізації або навіть заміни.

Окрім того, аудит використання основних засобів є важливим елементом контролю. Регулярні внутрішні та зовнішні аудити дозволяють перевіряти дотримання встановлених процедур, ефективність управління активами, а також виявляти можливі неефективні витрати або зловживання. Аудит може включати оцінку рівня амортизації, визначення того, чи використовуються активи в повному обсязі, а також перевірку на відповідність обладнання встановленим стандартам безпеки та екологічним вимогам.

Враховуючи ці аспекти, регулярний аналіз витрат на основні засоби допоможе не лише контролювати рівень витрат на їх утримання, але й визначати, чи доцільно проводити модернізацію чи заміну тих чи інших активів. Оцінка витрат на обслуговування та ремонт допоможе з'ясувати, коли інвестиції в модернізацію обладнання або його заміну стануть економічно

вигідними. Такий підхід дозволяє підприємству зменшити витрати на утримання застарілих активів і зберегти ресурси для більш продуктивних інвестицій.

Загалом, система контролю за використанням основних засобів повинна бути гнучкою, дозволяти адаптуватися до змін в умовах виробництва та ринку і включати в себе ефективні інструменти для виявлення та усунення неефективних процесів. Це не тільки забезпечить збереження активів у належному стані, але й підвищить загальну ефективність підприємства, дозволяючи знижувати витрати та підвищувати його фінансову стійкість.

По-друге, впровадження автоматизованих систем управління, зокрема на базі ERP (Enterprise Resource Planning), може значно полегшити процес контролю та моніторингу основних засобів підприємства. Такі системи дозволяють інтегрувати всі етапи управління активами — від їх придбання до списання — в єдину автоматизовану платформу. Це сприяє значному підвищенню ефективності процесів, знижує ймовірність людських помилок і забезпечує точний і оперативний доступ до даних [32].

Інтеграція ERP-системи дозволяє автоматизувати облік основних засобів, що в свою чергу створює повну прозорість фінансових потоків підприємства. Усі операції з активами, такі як закупівля, амортизація, ремонт, переміщення, модернізація та списання, фіксуються в реальному часі в одній базі даних. Це дозволяє керівникам та фінансовим менеджерам оперативно отримувати точну інформацію про стан активів, а також аналізувати витрати, пов'язані з утриманням основних засобів.

За допомогою ERP-системи підприємство може автоматично нараховувати амортизацію, визначати поточну вартість активів і їхню залишкову вартість, що дозволяє здійснювати більш точне планування бюджету і фінансових витрат. Також ERP-система дає змогу аналізувати ефективність використання кожного окремого засобу, що допомагає приймати обґрунтовані рішення щодо подальшої експлуатації або заміни обладнання.

Крім того, система може надати автоматичні звіти про стан основних засобів, що дозволяє своєчасно виявляти необхідність у ремонті або оновленні активів.

Таблиця 3.8

Склад модернізації обладнання на ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО»

Позиція модернізації	Опис	Сума витрат (грн)	Чистий дохід від модернізації (грн)
Оновлення технологічного обладнання	Заміна застарілого обладнання новим, більш продуктивним, що забезпечує підвищення якості та ефективності виробництва.	600,000	124,000
Встановлення нових машин	Вкладення в спеціалізовані машини для розширення асортименту продукції або збільшення потужностей.	350,000	78,000
Автоматизація процесів	Встановлення автоматичних ліній для зменшення витрат часу на виробництво, підвищення точності та швидкості виробничих процесів.	150,000	32,000
Обновлення програмного забезпечення	Модернізація програмного забезпечення для кращого управління процесами, обліку та контролю якості.	137,000	14,300
Удосконалення інфраструктури	Покращення умов виробництва, модернізація комунікацій та допоміжних систем (освітлення, вентиляція тощо).	150,000	30,000
Усього		1,237,000	248,300

Джерело: розраховано автором

Суттєвою перевагою автоматизованих систем є можливість проведення оперативного аналізу. Завдяки інтерфейсам для звітності, ERP-система дозволяє швидко отримувати дані щодо витрат на утримання і модернізацію основних засобів, що дає можливість оперативно реагувати на будь-які відхилення від запланованих показників. Це важливо для ефективного управління ресурсами та зниження неефективних витрат, особливо у випадках, коли потрібно швидко реагувати на зміни в умовах ринку чи внутрішньому виробничому процесі.

Однією з ключових переваг ERP-систем є можливість ухвалення зважених рішень на основі реальних даних. Наприклад, за допомогою

вбудованих аналітичних інструментів, керівництво може порівнювати витрати на різні види основних засобів, оцінювати їх окупність і ефективність експлуатації. Це дає змогу вчасно приймати рішення щодо модернізації або заміни застарілого обладнання, що підвищує загальну продуктивність і знижує витрати на підтримку низькоефективних активів.

Таким чином, впровадження ERP-системи є важливим кроком для забезпечення ефективного управління основними засобами, що не тільки підвищить прозорість фінансових потоків, але й дозволить значно знизити адміністративні витрати, покращити точність планування та зробити процеси управління більш оперативними та зручними.

Важливо також звернути увагу на економічну ефективність кожної інвестиції в оновлення основних засобів. Розрахунок окупності інвестицій (ROI) є ключовим аспектом, який має бути в центрі уваги при прийнятті рішень про фінансування проектів модернізації. Формула для розрахунку ROI виглядає наступним чином [40]:

$$ROI = \frac{\text{Чистий дохід від інвестицій}}{\text{Сума інвестицій}} * 100\% \quad (3.1)$$

Підприємство ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» вкладе 1237000 гривень в модернізацію обладнання, а чистий дохід від цієї модернізації складе 248300 гривень, то:

$$ROI = \frac{248300}{1237000} * 100\% = 20,05\%$$

Цей розрахунок свідчить про те, що кожна інвестована в модернізацію гривня приносить приблизно 20 копійок прибутку, що є позитивним сигналом для подальших інвестицій у відтворення основних засобів.

Ще одним важливим показником, що може слугувати основою для моніторингу ефективності використання основних засобів, є коефіцієнт використання обладнання. Цей коефіцієнт показує, яку частину потенційної продуктивності обладнання підприємство змогло реалізувати за певний період. Його розрахунок виглядає так:

$$\text{Коефіцієнт використання} = \frac{\text{Фактичний обсяг виробництва}}{\text{Потенційний обсяг виробництва}} * 100\% \quad (3.2)$$

Потенційний обсяг виробництва за рік становить 478250 одиниць продукції, а фактичний — 382760 одиниць. Тоді коефіцієнт використання буде:

$$\text{Коефіцієнт використання} = \frac{382760}{478250} * 100\% = 80,01\%$$

Цей показник вказує на те, що підприємство використовує приблизно 80% своїх можливостей, і є резерви для покращення обсягів виробництва без значних капітальних витрат.

Не менш важливим аспектом ефективного управління основними засобами є регулярний аналіз їхнього впливу на фінансові результати підприємства. Для цього необхідно використовувати фінансові звіти, у яких відображаються всі витрати, пов'язані з обслуговуванням, модернізацією та списанням основних засобів. Такий аналіз дозволяє оцінити, як інвестиції в основні засоби впливають на загальну фінансову ситуацію підприємства, а також дає змогу приймати обґрунтовані рішення щодо подальших витрат та інвестицій в активи.

Фінансові звіти, що включають дані про витрати на обслуговування, ремонт і модернізацію основних засобів, є важливим інструментом для оцінки їхнього економічного ефекту. Наприклад, аналіз витрат на технічне обслуговування дозволяє виявити неефективне використання ресурсів або застаріле обладнання, яке потребує значних витрат на підтримку. Якщо витрати на утримання активів значно зростають, це може бути сигналом для проведення модернізації чи навіть заміни старого обладнання.

Окрему увагу слід приділяти витратам на модернізацію основних засобів. Аналіз цих витрат дозволяє визначити, чи є доцільним продовження експлуатації старих активів або ж вигідніше інвестувати у нові технології та обладнання. Крім того, оцінка витрат на модернізацію допомагає порівняти їх із потенційною економією, яку можна отримати в результаті підвищення ефективності роботи підприємства або зниження витрат на обслуговування.

Ще однією важливою складовою аналізу є оцінка витрат на списання основних засобів. Це допомагає підприємству відстежувати, коли досягається

критичний рівень амортизації активу, що робить його економічно неефективним для подальшої експлуатації. Важливо регулярно порівнювати списання з реальними витратами на утримання, щоб визначити оптимальні моменти для заміни основних засобів, що допоможе запобігти надмірним витратам у майбутньому.

На завершення, поліпшення фінансового контролю та моніторингу відтворення основних засобів у ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» є критично важливими для підвищення економічної ефективності. Впровадження сучасних інформаційних систем, регулярні оцінки фінансових показників, аналіз продуктивності та економічної вигоди інвестицій створять умови для більш раціонального використання ресурсів і підвищення прибутковості підприємства в цілому. Ефективний фінансовий контроль не лише підвищить якість управлінських рішень, але й забезпечить сталий розвиток підприємства в умовах конкурентного середовища.

ВИСНОВКИ

Основні засоби підприємства є ключовими активами, які забезпечують процеси виробництва та надання послуг. Вони формують інфраструктуру підприємства і включають будівлі, машини, обладнання та інші матеріальні елементи, що беруть участь у господарській діяльності. Класифікація основних засобів дозволяє підприємствам організувати їх облік, забезпечити правильність амортизації та ефективно управляти ресурсами. Важливим аспектом є те, що основні засоби підлягають зносу і вимагають періодичного відновлення або модернізації, що визначає необхідність їхньої оцінки та управління з точки зору економічної ефективності.

Фінансове забезпечення відтворення основних засобів є критично важливим етапом, що гарантує підтримку та оновлення активів, необхідних для стабільної роботи підприємства. Забезпечення коштами для інвестування в основні засоби може здійснюватись за рахунок як внутрішніх, так і зовнішніх джерел фінансування. Оновлення основних засобів може включати модернізацію обладнання, заміну застарілих ресурсів та впровадження нових технологій, що, в свою чергу, підвищує продуктивність і конкурентоспроможність підприємства на ринку. Ефективне управління фінансовими потоками в цій сфері забезпечить зростання рентабельності та стійкість бізнесу у умовах динамічних змін зовнішнього середовища.

Аналіз основних засобів ТОВ НВП "Джерело" свідчить про ефективність управління ресурсами підприємства в умовах конкурентного ринку виробництва гнучкого пакування. Протягом останніх років компанія демонструє стабільне нарощування активів, що підтверджує її здатність адаптуватись до змін в умовах бізнес-середовища. Зростання оборотних активів з 32 881 тис. грн у 2021 році до 37 247 тис. грн у 2023 році вказує на поступове розширення виробничої діяльності, хоча зменшення виробничих запасів у 2022 році може сигналізувати про оптимізацію або зменшення обсягів виробництва. Зі зростанням дебіторської заборгованості, підприємство

має звернути увагу на управління кредитними ризиками, що допоможе покращити ліквідність і рентабельність. В цілому, фінансова діяльність компанії є збалансованою, проте вимагає постійного моніторингу та вдосконалення процесів управління активами для підтримки високої конкурентоспроможності.

Аналіз фінансового забезпечення відтворення основних засобів на підприємстві ТОВ НВП "Джерело" свідчить про активні інвестиції в модернізацію та оновлення виробничих потужностей, що є критично важливим для забезпечення стабільного розвитку та конкурентоспроможності компанії. За період з 2021 по 2023 роки загальна вартість основних засобів зросла з 38,311 тис. грн до 40,489 тис. грн, що свідчить про стратегічне інвестування в новітні технології та активну адаптацію до ринкових вимог. Водночас, наростаюча амортизація, що підвищилася з 7,637 тис. грн у 2021 році до 12,016 тис. грн у 2023 році, підкреслює необхідність регулярного оновлення устаткування для запобігання зниженню ефективності виробничих процесів. Зростання фінансування відтворення основних засобів на 55% також свідчить про позитивну динаміку самофінансування підприємства, проте збільшення частки кредитних ресурсів вказує на більшу залежність від зовнішнього фінансування, що вимагає уважного контролю за фінансовими ризиками. Загалом, ТОВ НВП "Джерело" демонструє здоровий підхід до управління основними засобами, однак необхідно продовжувати моніторинг за якістю активів і фінансовими зобов'язаннями, що допоможе забезпечити подальшу стабільність і розвиток.

Оцінка ефективності відтворення основних засобів ТОВ НВП «Джерело» за період з 2021 по 2023 роки показує значний прогрес у фінансовому менеджменті та управлінні ресурсами компанії. Протягом досліджуваного періоду підприємство активно інвестувало в модернізацію та оновлення виробничих потужностей, що призвело до зростання первісної вартості основних засобів і підвищення їх продуктивності. Зростання рентабельності активів з 5% до 9%, скорочення терміну окупності інвестицій

з 24 до 16 місяців та вдосконалення коефіцієнта використання основних засобів (з 0,75 до 0,82) свідчать про ефективне використання ресурсів, підвищення прибутковості та оптимізацію витрат на виробництво. Водночас, зростання накопиченої амортизації, яке відображає зношення активів, підкреслює необхідність подальшого оновлення виробничої бази для підтримки високої конкурентоспроможності. Загалом, ТОВ НВП «Джерело» здійснює успішну політику в напрямку інвестицій, що дозволяє йому адаптуватися до умов ринку та забезпечувати стабільний економічний розвиток у довгостроковій перспективі.

Оптимізація джерел фінансування відтворення основних засобів є ключовим чинником для забезпечення стабільності та розвитку ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО». У сучасному бізнес-середовищі підприємству важливо реалізувати комплексний підхід до управління фінансами, який включає вдосконалення внутрішніх джерел фінансування, зокрема через підвищення рівня утриманого прибутку, ефективне управління робочим капіталом, а також запровадження стратегій для залучення зовнішніх інвестицій та кредитів з вигідними умовами. Заходи, спрямовані на оптимізацію витрат, покращення обігу капіталу та залучення державної підтримки, дозволять не лише знизити боргове навантаження, але й підвищити фінансову автономію підприємства. Відповідно, такі кроки сприятимуть покращенню конкурентоспроможності, зростанню прибутковості та стабільності ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» в умовах змінного ринкового середовища. Інтеграція сучасних методів корпоративного управління забезпечить гнучкість у фінансовій стратегії, що дозволить ефективно адаптуватися до нових економічних реалій.

Модернізація та оновлення основних засобів є критично важливими для забезпечення стабільності та конкурентоспроможності ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» в сучасному швидко змінюваному бізнес-середовищі. Для успішної реалізації цієї стратегії підприємство повинно здійснити всебічний аналіз технічного стану своїх активів, що дозволить виявити застарілі та неефективні елементи, які потребують термінового оновлення. Впровадження

системи технічного обслуговування та ремонту (ТОiP) допоможе забезпечити регулярний моніторинг продуктивності обладнання, що знизить ризики непередбачуваних зупинок виробничих процесів і підвищить безпеку на робочому місці. Інтеграція новітніх технологій, таких як ERP-системи, Інтернет Речей (IoT) та штучний інтелект, дозволить оптимізувати управлінні виробничими процесами, підвищити якість продукції і знизити операційні витрати. Усі ці заходи спрямовані не лише на технічне вдосконалення, але й на створення стійкої основи для довгострокового розвитку підприємства, що забезпечить його адаптацію до змін ринку та покращить фінансову ефективність. Таким чином, системний підхід до модернізації основних засобів є ключовим для підвищення конкурентоспроможності ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» та забезпечення успішної діяльності в умовах сучасних викликів.

Фінансовий контроль та моніторинг відтворення основних засобів є критично важливими для забезпечення економічної ефективності ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО». У сучасних умовах конкурентного середовища підприємству необхідно не лише правильно інвестувати в основні засоби, але й ретельно контролювати їх використання, що дозволить підвищити продуктивність, знизити витрати та забезпечити оптимальне використання ресурсів. Впровадження чітких процедур контролю за використанням активів, регулярні аудити та системи моніторингу стану основних засобів допоможуть своєчасно виявляти проблеми та ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення, що в свою чергу забезпечить фінансову стійкість підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гамова О. В., Козачок І. А., Спіркач Т. А. Удосконалення обліку основних засобів та контролю за ефективністю їх використання. Економіка та держава. 2019. № 3. С. 102–106
2. Довжик О.О., Гапонюк А.І. Особливості обліку основних засобів у сучасних умовах господарювання. Інфраструктура ринку. 2018. Вип. 25. С. 803-807.
3. Іванюшко Р. В. Основні напрямки аналізу основних засобів / Р. В. Іванюшко, С. Р. Романів. // Міжнародна науково-практична Інтернетконференція «Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія», – 2019. С. 240–242.
4. Касич А.О., Леуська С.М. Порівняльний аналіз визначення основних засобів за міжнародними та національними стандартами. Вісник Мукачівського державного університету. 2018. Вип. 18. С. 915–921
5. Мішура В. Б. Еволюція поняття, класифікація та економічна сутність основних засобів. Науковий вісник ДГМА. 2017. С. 148– 154.
6. Покиньчереда В. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 17. С. 5– 11
7. Яковишина Н.А., Яковенко К.А. Теоретичні основи обліку основних засобів. Молодий вчений. 2018. № 5 (57). С. 779-782.
8. Геращенко І.О., Стрижко О.А. Управління ефективністю використання основних засобів. Держава і регіони. 2015. № 4 (53). С. 23-28
9. Герчанівська С.В., Стемковська І.В. Теоретичні підходи до трактування економічної сутності основних засобів. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. Вип. 3(08). С. 334-349
10. Горбачова Л.В., Іонін Є.Є. Облік основних засобів: вітчизняний та зарубіжний досвід. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. 2018. № 1. Том 10. С. 153-157.

11. Губарик О.М., Соколовська Я. Удосконалення методики та організації обліку основних засобів в аграрних підприємствах. Теоретикопрактичні аспекти удосконалення обліку і контролю, системи оподаткування та фінансово-економічної безпеки в управлінні економічною стійкістю підприємств: колективна монографія / за заг. ред. І.П. Приходька. Дніпро : Пороги, 2018. С. 28-38.

12. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. д.е.н., проф. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП «Рута», 2015, 680 с.

13. Єфіменко Т.І. Методологічні аспекти визначення вартості, яка амортизується. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2013. Вип. 2 (26). URL:<http://www.irbisnbuv.gov.ua>

14. Жадан Т.А., Лозова Н.В. Економічна сутність основних засобів підприємства: обліковий аспект. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Вип. 8. С. 1112-1116.

15. Радіонова Н.Й. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів. Ефективна економіка. 2015. № 9. URL: <http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=4548>

16. Самбурська Н.І. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами: теорія і практика (на прикладі підприємств водопровідно-каналізаційного господарства) : монографія. Полтава : РВВ ПУЕТ, 2015. 289 с.

17. Соколовська Я. Проблемні аспекти автоматизації обліку основних засобів та сприятливі фактори їх вирішення. Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи : матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 25-26 жовтня 2018 р. : В 3 т. Том 1. Дніпро : Видавничо-поліграфічний центр «Гарант СВ», 2018. С. 59-60.

18. Фаріон В.Я. Аналітична оцінка ділової активності та рентабельності підприємств. Інноваційна економіка. 2016. № 10. С. 257-33 с

19.Вороная Н., Нестеренко Н., Чернишова Н. Визначення та класифікація основних засобів Бухгалтер 911. 2023. URL:

<https://buhgalter911.com/uk/news/news-1053960.html>.

20. Кулакова С. Ю., Кордубан А. С. Теоретичні основи відтворення основних фондів підприємства у сучасних умовах. Ефективна економіка. 2015. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4134>.

21. Головата Х. А. Облік, контроль і аналіз будівництва та придбання необоротних активів. Тернопіль, 2021. 71 с.

22. Левченко О. М., Гавілей М. А. Організація обліку та контролю основних засобів господарюючих суб'єктів. Вісник КНУТД, 2017 . № 6 (117). С. 59-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vknutden_2017_6_10.

23. Пономаренко І. М. Сутність відтворення основних засобів підприємства. Житомирський державний технологічний університет, 2016. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/163-1.pdf>.

24. Любар О. О. Особливості формування джерел оновлення основних засобів підприємства та їх облікове забезпечення. Ефективна економіка. 2019. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7506>

25. Костюнік О. В., Чайковська Т. С. Методологічні засади обліку основних засобів. Молодий вчений. 2020. № 7(1). С. 111-114.

26. Мармуль Л. О., Кучеренко М. А. Актуальні питання обліку амортизації основних засобів. Економічний вісник університету. 2021. Вип. 49. С. 108-112.

27. Шевченко О. А. Ліквідність підприємства: економічна сутність та необхідність управління. Вінницький національний технічний університет, 2019. URL:

<https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm2019/paper/view/6664/5493>

28. Онищенко В. Первісна вартість основних засобів. Бухгалтерія. 2023. URL:

<https://oblikbudget.com.ua/article/420-pervsna-vartst-osnovnih-zasobv-zrazokkartki-oblku-ta-rahunki>

29. Хринюк О. С., Бова В. А. Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 12. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/2_2018/46.pdf 81

30. Бова В. А. Оцінка рівня фінансового потенціалу підприємства. XV Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток підприємництва як фактор росту національної економіки». К: НТУУ «КПІ», 2016. С. 148-149.

31. Копчикова І., Китайчук Т., Крупельницька І. Фінансовий аналіз управління фінансовим станом підприємства та приховані моменти недоліку такого аналізу. European Science. 2023. № sge21-03. С. 31-32. URL:

<https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-21-03-016>

32. Венгер Н., Гнатенко Є. Методичні підходи до проведення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. 2016. № 1 (6). С. 42-46. URL:

<http://mdu.edu.ua/wpcontent/uploads/Economic-visnik-6-2016-10.pdf>

33. Бержанір І. А., Кірдан О. П., Станіславчук Н. О. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів підприємства. Економічні горизонти. 2018. № 4(7). С. 48-56. URL: DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(7\).2018.161721](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(7).2018.161721).

34. Шаховалова Є. О. Стратегія фінансового забезпечення відтворення основних засобів у сільському господарстві. Наукові часописи університету 82 Драгоманова. Серія «Економіка і право». 2015. № 30. URL:

<https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/18885>

35. Найда А. В., Чигіна Х. С. Науково-методичні аспекти аналізу основних засобів. Economic Bulletin of the Black Sea Littoral. 2022. № 3. URL: <https://ebbsl.com.ua/index.php/visnuk/article/view/37>.

36. Заціпас М. С., Біляк Т. О. Проблеми відтворення основних засобів підприємства. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/157.pdf>

37. Готь О. Я., Бондаренко С. М. Стратегія підприємства як чинник його конкурентоспроможності. Ефективна економіка. 2017. № 6 URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5660>
38. Дегтярєва І. Б., Харченко М. О. Стратегія підприємства: конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет. 2016. С. 4-5. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstreamdownload/123456789/45384/1/Dehtiarova_strat_ehiiia.pdf;jsessionid=9AF1BCBFE2B609B0E010AAA47663C6C1
39. Завидівська О. І. Управління активами: лекція №5. Львів : Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського. 2020. С. 23.
40. Журавльова І. В. Фінансовий менеджмент : Навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2017. С. 76-80. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/21093/1/2017.pdf>
41. Попенко М. С. Фінансування відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств в Україні / У кн.: Обліково-фінансове забезпечення в управлінні економічною стійкістю підприємства: сучасні тенденції і перспективи розвитку: Монографія. Дніпро, ДДАЕУ, 2024.
42. Капітальні інвестиції підприємств за видами економічної діяльності. Діяльність підприємств. Економічна діяльність. Економічна статистика. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
43. Соляник Л. Г., Штефан Н. М., Майданик Ю. О. Моделювання фінансового забезпечення відтворення основного капіталу підприємств. Підприємництво та економіка підприємства. 2022. № 3. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2022/3/EV20223_181-189.pdf
44. Довгаль О. В. Відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств. Ефективна економіка. 2016. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4830>
45. Інформація про підприємство ТОВ НВП «ДЖЕРЕЛО» URL: <https://gerelo.dp.ua>

ДОДАТКИ

Баланс (Звіт про фінансовий стан) 2023 рік

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	6.00	3.00
первісна вартість	1001	47.00	47.00
накопичена амортизація	1002	41.00	44.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	728.00	1 989.00
Основні засоби	1010	39 770.00	40 489.00
первісна вартість	1011	56 088.00	62 778.00
знос	1012	16 318.00	22 289.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	40 504.00	42 481.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	10 245.00	11 274.00
Виробничі запаси	1101	7 959.00	9 875.00
Незавершене виробництво	1102	135.00	105.00
Готова продукція	1103	37.00	67.00
Товари	1104	2 114.00	1 227.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 872.00	5 808.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0.00	
з бюджетом	1135	0.00	
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	5 689.00	7 241.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 614.00	680.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	11 139.00	11 564.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	11 139.00	11 564.00
Витрати майбутніх періодів	1170	8.00	8.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
Інші оборотні активи	1190	360.00	672.00
Усього за розділом II	1195	35 927.00	37 247.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	76 431.00	79 728.00

I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	730.00	730.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	43.00	43.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	192.00	192.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	64 044.00	62 816.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	65 009.00	63 781.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	0.00	0.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	2 944.00	3 486.00
розрахунками з бюджетом	1620	1 094.00	520.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	507.00	120.00
розрахунками зі страхування	1625	130.00	115.00
розрахунками з оплати праці	1630	501.00	441.00
за одержаними авансами	1635	5 689.00	7 241.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	1 386.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	1 064.00	2 758.00
Усього за розділом III	1695	11 422.00	15 947.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	76 431.00	79 728.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	64 079.00	80 787.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	49 694.00	61 567.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	14 385.00	19 220.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	6 553.00	7 299.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	8 357.00	5 919.00
Витрати на збут	2150	3 965.00	4 109.00
Інші операційні витрати	2180	6 137.00	6 338.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	2 479.00	10 153.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	239.00	77.00
Інші доходи	2240	150.00	0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250		0.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2 868.00	10 230.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-516.00	-1 852.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	2 352.00	8 378.00

Баланс (Звіт про фінансовий стан) 2022 рік

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	8.00	6.00
первісна вартість	1001	47.00	47.00
накопичена амортизація	1002	39.00	41.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 027.00	728.00
Основні засоби	1010	38 249.00	39 770.00
первісна вартість	1011	50 265.00	56 088.00
знос	1012	12 016.00	16 318.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	39 284.00	40 504.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	13 710.00	10 245.00
Виробничі запаси	1101	11 523.00	7 959.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	135.00
Готова продукція	1103	9.00	37.00
Товари	1104	2 178.00	2 114.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5 925.00	6 872.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0.00	
з бюджетом	1135	0.00	
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	4 331.00	5 689.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 439.00	1 608.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	7 248.00	11 139.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	7 248.00	11 139.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	8.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	228.00	360.00
Усього за розділом II	1195	32 881.00	35 921.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	72 165.00	76 425.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	730.00	730.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	43.00	43.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	192.00	192.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	58 511.00	64 039.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	59 476.00	65 004.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	0.00	0.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	6 518.00	2 944.00
розрахунками з бюджетом	1620	617.00	1 093.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	310.00	507.00
розрахунками зі страхування	1625	100.00	130.00
розрахунками з оплати праці	1630	384.00	501.00
за одержаними авансами	1635	4 331.00	5 689.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	739.00	1 064.00
Усього за розділом III	1695	12 689.00	11 421.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	72 165.00	76 425.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	80 787.00	66 781.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	61 567.00	48 942.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	19 220.00	17 839.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	7 299.00	1 473.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	5 925.00	5 136.00
Витрати на збут	2150	4 109.00	5 828.00
Інші операційні витрати	2180	6 338.00	2 228.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	10 147.00	6 120.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	77.00	74.00
Інші доходи	2240		4.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250		0.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	10 224.00	6 198.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 851.00	-1 116.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	8 373.00	5 082.00

Баланс (Звіт про фінансовий стан) 2021 рік

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	13.00	8.00
первісна вартість	1001	47.00	47.00
накопичена амортизація	1002	34.00	39.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	930.00	1 027.00
Основні засоби	1010	38 311.00	38 249.00
первісна вартість	1011	45 948.00	50 265.00
знос	1012	7 637.00	12 016.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	39 254.00	39 284.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	8 511.00	13 710.00
Виробничі запаси	1101	8 272.00	11 523.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	
Готова продукція	1103	216.00	9.00
Товари	1104	23.00	2 178.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5 143.00	5 925.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0.00	
з бюджетом	1135	6.00	
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	2 989.00	4 331.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	898.00	1 439.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	6 083.00	7 248.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	6 083.00	7 248.00
Витрати майбутніх періодів	1170	106.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	285.00	228.00
Усього за розділом II	1195	24 021.00	32 881.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	63 275.00	72 165.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	730.00	730.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	43.00	43.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	192.00	192.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	53 529.00	58 511.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	54 494.00	59 476.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	0.00	0.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	3 795.00	6 518.00
розрахунками з бюджетом	1620	679.00	617.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	434.00	310.00
розрахунками зі страхування	1625	15.00	100.00
розрахунками з оплати праці	1630	37.00	384.00
за одержаними авансами	1635	0.00	
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	2 989.00	4 331.00
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	1 266.00	739.00
Усього за розділом III	1695	8 781.00	12 689.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	63 275.00	72 165.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	66 781.00	51 503.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	48 942.00	37 023.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	17 839.00	14 480.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	1 473.00	2 135.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	5 136.00	5 373.00
Витрати на збут	2150	5 828.00	4 414.00
Інші операційні витрати	2180	2 228.00	2 033.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	6 120.00	4 795.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	74.00	275.00
Інші доходи	2240	4.00	1.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250		192.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	6 198.00	4 879.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 116.00	-878.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	5 082.00	4 001.00